

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN
MÜZİK KAVRAMINA YÖNELİK
METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BESİME KARATAŞ

DOÇ. DR. ZEYNEP YADİGAROĞLU

AKSARAY-2025

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN
MÜZİK KAVRAMINA YÖNELİK
METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BESİME KARATAŞ

DANIŞMAN : DOÇ. DR. ZEYNEP YADİGAROĞLU
JÜRİ ÜYESİ : PROF. DR. SÜLEYMAN TARMAN
JÜRİ ÜYESİ : DOÇ. DR. BETÜL YARAR KOÇER

AKSARAY-2025

TELİF HAKLARI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren (....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Besime

Soyadı : KARATAŞ

Bölümü : Müzik Eğitimi

İmza :

Teslim Tarihi : 07.07.2025

TEZİN

Türkçe Adı : Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi

İngilizce Adı : Examination of Middle School Students' Metaphorical Perceptions Towards the Concept of Music

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Besime KARATAŞ

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Besime KARATAŞ tarafından hazırlanan “Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	<u>Kabul</u>	<u>Ret</u>	<u>İmza</u>
Danışman: Doç. Dr. Zeynep YADİGAROĞLU (Güzel Sanatlar Eğitimi, Aksaray Üniversitesi)	☐	☐	
Üye: Prof. Dr. Süleyman TARMAN (Güzel Sanatlar Eğitimi, Aksaray Üniversitesi)	☐	☐	
Üye: Doç. Dr. Betül Yazar KOÇER (Müzik ve Sahne Sanatları, Mersin Üniversitesi)	☐	☐	

Tez Savunma Tarihi: 16/06/2025

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulununtarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Prof. Dr. Aybala ÇAYIR
İmza

TEŞEKKÜR SAYFASI

Bu tezin hazırlanma sürecinde beni destekleyen, cesaretlendiren, bana her zaman rehberlik eden, değerli fikirlerini ve tecrübelerini benimle paylaşan ve bu yolculukta beni yalnız bırakmayan tez danışmanım sayın Doç. Dr. Zeynep YADİGAROĞLU'na; akademik anlamda beni yüreklendiren, tez savunma sürecimde bilgi ve tecrübeleriyle yolumu aydınlatan, yapıcı önerileri ve katkılarıyla tezime değer katan değerli hocam Prof. Dr. Süleyman TARMAN'a ve tez jürimde yer alarak araştırmama derinlik kazandıran Doç. Dr. Betül YARAR KOÇER'e; yüksek lisans ders dönemimde aktardığı bilgilerle akademik gelişimime katkı sağlayan kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Raziye Nil AKSOY'a teşekkür ederim.

Veri toplama sürecinde desteklerini esirgemeyen 23 Nisan Ortaokulu yönetici ve öğretmenlerine, bu yolculuk boyunca yanımda olan, her anımı sabırla paylaşan ve her zorluğumda bana destek olan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Özellikle bu süreçte her zaman bana güvenen, sabırla yanımda duran, sevgisini ve desteğini hiçbir koşulda esirgemeyen annem Nuran KARATAŞ'a; içten desteğini daima hissettiren ablam Mehtap KARAKILIÇ ile yeğenim Muhammed Enes KARAKILIÇ'a; hayatta doğruyu gösteren, ilerlememi ve güçlü kalmamı isteyen, verdiği değerler ve öğretilerle daima rehberim olan rahmetli babam İsmet KARATAŞ'a teşekkür ederim.

Son olarak tüm dostlarıma, arkadaşlarıma ve akademik çevremdeki herkese bana gösterdikleri destek ve anlayış için teşekkür ederim.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Aksaray il merkezinde faaliyet gösteren Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 23 Nisan Ortaokulu 5,6,7 ve 8. sınıflarında öğrenim gören ve rastlamsal olarak seçilmiş olan 250 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Çalışmada veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Görüşme formunda: “Müzik..... gibidir çünkü.....” şeklinde açık uçlu bir ifadeye yer verilerek öğrencilerden bu ifadeleri tamamlamaları istenmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi beş aşamada gerçekleşmiştir. Bu aşamalar; kodlama ve ayıklama, örnek metafor imgesi derleme, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliği sağlama ve nicel veri analizi için verileri SPSS paket programına aktarma aşamalarıdır. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için uzman görüşüne başvurulmuş ve güvenilirlik Miles ve Huberman (1994) formülü kullanılarak %91 olarak hesaplanmıştır.

Araştırma sonucunda, çalışma grubunda yer alan ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına yönelik 69 farklı metafor ürettikleri ve bu metaforlardan en sık tekrar edilenlerin; terapi, rehber ve pusula olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler tarafından üretilen metaforlar, ortak özellikleri bakımından 7 kavramsal kategoriye ayrılmıştır. Araştırmada en fazla öğrenciyle temsil edilen kategorilerin; iyileştirici/tedavi edici yönüyle müzik, duygu ve düşüncelerin ifade aracı olarak müzik ve yol gösterici/rehber olma yönüyle müzik olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada, öğrencilerin müzik kavramına yönelik duygu ve düşüncelerini, olumlu metaforlar üreterek ifade ettikleri ve bu bağlamda, öğrencilerin müzik kavramına yönelik algılarının olumlu yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Metafor, Müzik, Ortaokul Öğrencileri

Bilim Kodu : 12901

Sayfa Adedi : 60

Yazar : Besime KARATAŞ

Danışman : Doç. Dr. Zeynep YADİGAROĞLU

ABSTRACT

This research aims to reveal middle school students' perceptions towards the concept of music through metaphors. The research study group consists of 250 randomly selected students studying in the 5th, 6th, 7th and 8th grades of 23 Nisan Middle School affiliated with the Ministry of Education operating in the Aksaray city center in the 2024-2025 academic year.

The research employed one of the qualitative research methods, phenomenological research design. Data in the study were obtained through a semi-structured interview form. The students were asked to fill in the interview form which included open-ended statements such as “music is like; because”. Content analysis method was used in the data analysis. Content analysis was conducted in five stages. The stages were coding and sorting, compiling sample metaphor imageries, creating categories, ensuring validity and reliability, and transferring the data to the SPSS package program for quantitative data analysis. To ensure the validity and reliability of the research, expert opinion was sought and reliability was calculated to be 91% using the Miles and Huberman (1994) formula.

As a result of the research, it was found that the middle school students in the study group produced 69 different metaphors for the concept of music and the most reoccurring of these metaphors were a “therapy”, “guide” and “compass”. Metaphors produced by students were divided into 7 conceptual categories based on their common features. It was determined that the categories represented most by students were; music as a healing/therapeutic aspect, music as a means of expressing feelings and thoughts and music with its advising/guiding aspect.

In the research, it was concluded that the students expressed their senses and thoughts towards the concept of music through producing positive metaphors and in this context their' perceptions towards the concept of music were in a positive way.

Keywords : Metaphor, Music, Middle School Students
Science Code : 12901
Number of Pages : 60
Author : Besime KARATAŞ
Supervisor : Assoc. Prof. Zeynep YADİGAROĞLU

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKLARI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR SAYFASI	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR	x
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Problem Cümlesi.....	2
1.4. Alt Problemler	3
1.5. Araştırmanın Önemi	3
1.6. Araştırmanın Varsayımları	3
1.7. Sınırlılıkları	3
1.8. Tanımlar	3
İKİNCİ BÖLÜM.....	4
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	4
2.1. Müzik	4
2.2. Metafor	6
2.3. İlgili Araştırmalar	7
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	13
YÖNTEM.....	13
3.1. Araştırmanın Modeli	13
3.2. Çalışma Grubu	13
3.3. Veri Toplama Aracı.....	14
3.4. Verilerin Analizi.....	15
3.4.1. Kodlama ve Ayıklama Aşaması	15

3.4.2. Örnek Metafor İmgesi Derleme Aşaması.....	15
3.4.3. Kategori Geliştirme Aşaması	15
3.4.4. Geçerlik ve Güvenirliliği Sağlama Aşaması.....	16
3.4.5. Nicel Veri Analizi için Verileri SPSS Paket Programına Aktarma Aşaması...	16
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	17
BULGULAR.....	17
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	17
4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	19
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	29
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	29
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	29
5.2. Öneriler	32
KAYNAKÇA.....	34
EKLER.....	40
Ek 1. Görüşme Formu	41
Ek 2. Etik Kurul İzni	42
Ek 3. Ayrıntılı Bilgilendirme ve Gönüllü Katılım Formu	43
Ek 4. Bilgilendirilmiş Onam Formu	44
Ek 5. MEM İzni.....	46
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ TEZ DEĞERLENDİRME FORMU	47

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Cinsiyet Bilgileri	14
Tablo 2. Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Sınıf Dağılımları.....	14
Tablo 3. Müzik Kavramına Yönelik Geliştirilen Metaforların Dağılımı.....	17
Tablo 4. Metaforlardan Elde Edilen Kavramsal Kategoriler	19
Tablo 5. Müzik Kavramına Yönelik Metaforların Kavramsal Kategorilere Göre Dağılımı.....	20

KISALTMALAR

BİLSEM	: Bilim ve Sanat Merkezi
DOI	: Digital Object Identifier
EFL	: İngilizceyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen
f	: Frekans
FMRI	: Fonksiyonel Manyetik Rezonans Görüntüleme
GSL	: Güzel Sanatlar Lisesi
Ö1	: Öğrenci Kodu
ÖYG	: Özel Yetenekleri Geliştirme
s.	: Sayfa
SPSS	: Statistical Package For The Social Sciences
TDK	: Türk Dil Kurumu
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
%	: Yüzde

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, problem cümlesi, alt problemleri, önemi, varsayımları, sınırlılıkları, tanımlar ve ilgili literatür bilgisine yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Müzik, hayatın her alanında yer alan ve yaşamın bir parçası haline gelen kavramdır. “Müzik; insanoğlu var olduğundan bu yana olduğu düşünülen, duygularımıza, sevinçlerimize, hüznlerimize tercüman olan ve eşlik eden vazgeçilmez bir sanat dalıdır” (Karakoç ve Aryol, 2022, s. 213).

Ortaokul çağındaki öğrenciler için müzik, sadece bir ders değil; aynı zamanda duygusal dünyalarını keşfetmelerine yardımcı olan önemli bir araçtır. Bu bağlamda müzik, çocukların duygu ve düşüncelerinin şekillendiği, kendilerini ifade edebildikleri güçlü anlatım yönüne sahip bir mecra olarak düşünülebilir. Dolayısıyla müzik, duygulara hitap eden en önemli ifade araçlarından biridir. Ortaokul çağında bulunan bireylerin kimliklerini keşfetmeye başlaması nedeniyle müzik, bu süreçte önemli bir araç haline dönüşebilir. Müziğin duygusal ifadeyi geliştirmesi, sosyal becerilerin gelişimine katkı sağlaması, bilişsel gelişim, problem çözme ve yaratıcılığı teşvik etmesi açısından insan yaşamında önemli bir yeri olduğu düşünülmektedir. Müziğin kendine özgü bir dile sahip olması nedeniyle kavramsal olarak ifade edilebilmesi oldukça zordur. Müzik kavramı açıklanırken kullanılan tanımların yanı sıra mecaz ve benzetme gibi metaforik tanımlar da kavramın açıklanmasında başvurulan yollar arasında yer almaktadır (Yuvacı, 2021, s. 2).

Lakoff ve Johnson (1980), metaforun özünü bir olguyu başka bir olgu aracılığıyla kavrayarak anlamlandırma olduğunu belirtmişlerdir. Metaforların, iki farklı şey arasında benzetme yoluyla ilişki kurduğu, soyut ya da karmaşık kavramları daha anlaşılır kılmak için kullanılan dilsel bir araç olduğu söylenebilir. Morgan’a (1998) göre metafor kullanımı, genel olarak dünyayı kavrayışımıza sinen bir düşünce ve görme biçimi anlamına gelir

(Aktaran, Saban, 2008, s. 460). Bu bağlamda metaforlar, ortaokul çağında bulunan çocukların müzik kavramına ilişkin düşünme biçimlerini anlamak ve onların iç dünyalarında müziğe yükledikleri anlama dair bakış açılarını keşfetmek için önemli bir araçtır. Bu yaş grubundaki çocuklar, soyut düşünme yeteneklerinin gelişmeye başlaması nedeniyle müziği çeşitli şekillerde algılayabilir ve bu algılarını ise metaforlar aracılığıyla ifade edebilirler. Öğrencilerin bu algılarının metaforlar aracılığıyla belirlenmesi, öğretimin niteliğini artırabilir. Eğitim sistemi içinde bir disiplin olarak yer alan müzik, güçlü bir eğitim aracıdır (Biber Öz, 2001, s. 104). Bu bağlamda, eğitimciler çocukların müziğe ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade edebileceği etkinliklerle ders içeriğini desteklemeli ve çocukların müziği kendi iç dünyalarında anlamlandırdığı şekilde ifade etmelerine olanak tanımalıdır.

Ülkemizde ilgili alan yazın incelendiğinde müzik alanında yapılan ve metafor ilişkisini inceleyen pek çok araştırmanın (Acay Sözbir ve Çamlıbel Çakmak, 2016; Açıkgöz ve Açılmış, 2019; Açıkgöz, 2017; Akça vd., 2019; Akyüzlüer, 2021; Aydiner Uygun, 2015; Aytemur ve Sipahi, 2022; Babacan, 2014; Bak vd., 2019; Çakan Uzunkavak ve Gül, 2019; Çelik ve Demirel, 2023; Çetinkaya, 2019; Gereken ve Barışeri Ahmethan, 2018; Yazıcı vd., 2020; Karakoç ve Aryol, 2022; Mentiş Köksoy, 2018; Özaltunoğlu, 2023; Pektaş vd., 2023; Pirim vd., 2023; Üstün ve Umuzdaş, 2023; Yazıcı vd., 2023; Yılmaz, 2023; Saraçoğlu ve Demirbatır, 2024; Tez, 2016) yapıldığı belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin müzik kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Diğer bir ifadeyle, ortaokul öğrencilerinin zihinlerindeki müzik kavramının ne anlama geldiğini öğrenmeyi, bilinçaltılarındaki müzikle ilgili beklentilerini belirlemeyi ve onların iç dünyalarında müzik kavramını nasıl tanımladıklarına yönelik daha geniş bir perspektif sunmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik kavramına yönelik duygu ve düşüncelerini aktarabilecekleri ve bu kavrama ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla somut bir şekilde ortaya koyabilecekleri düşünülmektedir.

1.3. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi şu şekildedir: “Ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına yönelik algıları metaforlar yoluyla nasıl açıklanabilir?”

1.4. Alt Problemler

Bu araştırmada ana problem çerçevesinde aşağıdaki alt problemlerin yanıtları aranmıştır:

1. Ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforlar nelerdir?
2. Ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

1.5. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin; duygu ve düşüncelerini ifade etme olanağı bulmaları, müziğe kendi iç dünyalarında ne gibi anlamlar yüklediklerinin belirlenmesi ve müzik kavramına yönelik metaforik algılarının belirlenmesi sonucunda, ders içeriğinin planlanması konusunda eğitimcilere fayda sağlaması ve metaforik algıyla ilgili yapılacak benzer çalışmalara referans olması bakımından önemlidir.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmada, çalışma grubundaki öğrencilerin ürettikleri metaforların müzik kavramına yönelik algılarını ortaya koyduğu ve çalışma grubundaki öğrencilerin araştırmaya istekli olarak katılarak samimi cevap verdikleri varsayımlarından yola çıkılmıştır.

1.7. Sınırlılıkları

Bu araştırma, 2024-2025 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılında Aksaray il merkezinde faaliyet gösteren Millî Eğitim Bakanlığı'na bağı 23 Nisan Ortaokulu 5,6,7 ve 8. sınıflarında öğrenim gören 250 öğrenci ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Metafor: “Metaforlar, insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesneleri nasıl gördükleri; farklı benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmada kullandıkları bir araç olarak düşünülmektedir” (Cerit, 2008, s. 694).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde; müzik ve metafor kavramları ile konuyla ilgili olduğu düşünülen diğer araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Müzik

“Müzik” kavramının, insanoğlunun varoluşuyla birlikte var olduğu kabul edilen kadim bir olgu olduğu ifade edilmektedir (İmrik ve Haşhaş, 2020, s. 197). Müziğin insan ruhu üzerinde, tüm sanat dallarına kıyasla daha derin bir etki bıraktığı kabul görmektedir (Biber Öz, 2001, s. 102). Kelimelerin ötesinde bir dil olan müzik, barındırdığı melodi ve ritimlerle insan ruhunun en derin duygularının dışa vurma biçimidir. İnsanlık tarihinin her döneminde evrensel bir güç olarak müzik, sadece bir sanat dalı değil, insanın dünyaya bakışını ve duygusal durumunu şekillendiren bir olgudur. Bireyin duygusal denge kurmasına ve yaşadığı dünyayı daha derinden anlamasına yardımcı olan güçlü bir araçtır.

Müzik kelimesinin kökeninin, Grek Mitolojisi’nde “Mus” adı verilen; yarı kuş, yarı kadın olarak tasvir edilen ve ağaçlar üzerinde yaşayan bir tanrıçaya dayandırıldığı ve bu tanrıçanın ise güzel sesi ile şarkı söyleyen ve insanları büyüleyen bir figür olduğu farklı kaynaklarda belirtilmiştir (Uzun ve Uzun, 2018, s. 147).

Müzik kelimesi, bireysel deneyimlere ve toplumsal bağlamlara göre birçok kişi tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Örneğin Türk Dil Kurumu (TDK, 2023), müziği, “Birtakım duygu ve düşünceleri belli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatı” olarak tanımlamıştır. Müziğe yönelik olarak diğer tanımlara bakıldığında; üç temel öge olan ses, ritim ve armoninin kullanımıyla oluşan işitsel bir dil (Tarman, 2016, s. 23), duygu ve düşüncelerin seslerle ifade edilmesiyle ortaya çıkan, belirli bir amaç ve yöntemle şekillendirilerek belirli bir güzellik anlayışıyla harmanlanmış seslerin bir araya gelmesiyle oluşan estetik bir bütün (Bayburtlu, 2016, s. 264), insana duyup düşündüklerini seslerle anlatma imkânı sağlayan bir “dil” (Tenkoğlu, 2005, s. 7) tanımlamaları öne çıkmaktadır.

Müzikle ilgili diğer tanımları Kademli ve Çevik Kılıç (2019, s. 279) şu şekilde aktarmışlardır:

Khan'a (1994) göre müzik, herkesin beğendiği güzelliğin kâinattaki farklı yansımaları ile arasındaki bağı sağlayan bütün sanatların ortak dilidir (s. 14). Sun'a (1969) göre müzik, "Ses ve ritimle anlatım sanatıdır" (s. 4). Uçan (1997) ise müziği duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan bir bütün olarak ele almaktadır (s. 10).

Müzik, duygusal ifadeyi geliştiren, bilişsel gelişimi sağlayan, sosyal becerileri güçlendiren, problem çözme becerisi ve yaratıcılığı ortaya çıkaran bir olgudur. Duygusal ifadeyi geliştirme açısından müzik, çocukların kendilerini ifade etme biçimlerini zenginleştirir. Müzik aracılığıyla çocuklar, duygusal deneyimlerini tanıyıp bu duyguları paylaşabilme imkânı bulabilirler. Müzik evde, okulda ve sokakta çocuğun kendini ifade edebileceği ve duygularını anlatabileceği araçlar arasında yer almaktadır (Şahin ve Toraman, 2014, s. 330).

Sosyal becerilerin gelişimi açısından müzik, çocukların grup dinamikleri içinde yer almasını, iş birliği, empati ve iletişim becerilerinin gelişimini destekleyerek çocukların sosyal kimliklerini oluşturmalarına ve arkadaşlık ilişkilerini güçlendirmelerine katkıda bulunabilir. Sosyal beceriler, bireyin toplum içinde başkalarıyla olumlu etkileşimler kurmasına olanak tanıyan davranışlar olarak tanımlanabilir (Önalın Akfırat, 2006, s. 39).

Ortaokul çağındaki çocukların bilişsel gelişimi, çeşitli öğrenme süreçleri ve deneyimlerle şekillenen bir dönem olarak kabul edilebilir. Bu bağlamda müziğin, bilişsel gelişim üzerindeki etkileri, akademik alanlarla paralel bir gelişim sağlayabilir. Şendurur ve Akgül Barış (2002, s. 166), bilişsel öğrenme deneyimlerinin kişinin eğitim-öğretim sürecinde, önemli bir yere sahip olduğunu ifade etmektedir. Gün Duru ve Köse (2012), klasik müzik dinlemenin ilköğretim öğrencilerinin sınav başarıları üzerindeki etkisini inceledikleri araştırmaları sonucunda, üç hafta boyunca seçilmiş klasik müzik eserlerini dinleyen öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark bulmuş; klasik müzik dinleyen öğrencilerin akademik başarılarının dinlemeyen öğrencilere göre belirgin şekilde arttığını ortaya koymuşlardır. Şendurur ve Akgül Barış (2002) ise müzik eğitiminin çocukların bilişsel başarıları üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarında müzik eğitimi alan grubun bütün derslerden daha başarılı olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Müzik, çocukların problem çözme ve yaratıcılık becerilerinin gelişimine katkı sağlayabilir. Çocukların yaratıcı düşünme yeteneklerini teşvik ederken farklı bakış açıları geliştirmelerine de olanak tanır. Problem çözme, bir amaca ulaşırken karşılaşılan zorlukların üstesinden gelme sürecidir ve bilginin yanı sıra yaratıcılık ve çözüm yöntemlerinin kullanımını da

gerektirmektedir (Yalçın vd., 2010, s. 20). Amaç çocuklara dünyayı algılayabilecek bilgiyi kazandırmak, kişisel, sosyal ve duygusal beceriler edinmelerini sağlamak, iletişim becerilerini geliştirmek, yaratıcı düşünme yetisi kazandırabilmek ve problem durumlarında sebep sonuç ilişkisi kurmalarına yardımcı olmaktır (Soysal, 2012, s. 205). Dolayısıyla müzik, çocukların hayal gücünü geliştirmeye, yeni fikirler üretmelerine ve kendilerini ifade etme biçimlerini zenginleştirmeye yardımcı olurken, onların yaratıcılık potansiyellerini en üst düzeye çıkarmalarına da katkıda bulunabilir.

2.2. Metafor

İnsanların herhangi bir kavramla ilgili düşüncelerini ifade etmesinin çeşitli yollarından biri de metaforlardır. Metaforlar aracılığıyla doğrudan benzerlik kurularak anlatılan unsurun farklı yönleri açığa çıkarılarak insan zihninde yeni imgeler oluşması sağlanır. Kullanılan bu dilsel teknik ile daha derin, zengin ve anlamlı bir ifade yaratılır.

TDK (2023) sözlüğünde metafor, “mecaz” anlamına gelmektedir. Mecaz kelimesi ise “Bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma; metafor” olarak tanımlanmıştır. Levine (2005) metafor kelimesinin kökenine yönelik olarak; Yunanca meta ve pherein kelimelerinin birleşmesine dayandığını ifade etmiştir (Aktaran, Girgin, 2019, s. 162).

Demirci Güler (2012, s. 54) metaforu; anlatımı çeşitlendiren, anlamayı ve bireyin kendini ifade etmesini kolaylaştıran bir benzetim yapma yöntemi olarak tanımlamış; ayrıca bir olgunun kısa ve öz bir şekilde anlatılmasında veya konuya dikkat çekilmesinde kullanılan bir söz sanatı olduğunu belirtmiştir. Aydın (2011, s. 27) ise metaforları, bireyin kavramı veya olguyu algılama biçimlerini benzetmelerle ifade etmesi olarak tanımlamıştır. Demirtaş ve Çoban’a göre (2014, s. 113) metaforlar, anlamı daha güçlü kılmak, anlama canlılık katmak ve bir düşünceyi başka bir kavram üzerinden ifade etmek amacıyla kullanılır.

Metaforların, soyut bir düşünce ya da karmaşık bir kavramın ifade edilmesinde önemli bir yeri bulunmaktadır. Kişi, metafor yoluyla bir kavramı başka bir kavrama benzeterek anlaşılması güç ve soyut kavramların, somut örneklerle ortaya konulmasını sağlar (Çetinkaya, 2019, s. 540). Yob’a göre (2003) metaforlar, çok spekülâtif veya soyut kavramlar keşfedilmek ve anlaşılacak istendiğinde kullanılır. Metafor, bir kişinin soyutluğu yüksek, karmaşık ya da kuramsal nitelik taşıyan bir olguyu kavramada ve açıklamada kullanabileceği etkili bir bilişsel araçtır (Saban, 2008, s. 460). Başka bir ifadeyle metaforlar,

kişilerin soyut kavramlara yönelik algılarını somut kavramlarla yer değiştirerek açıklamalarını sağlayan etkili anlatım araçlarıdır (Aydiner Uygun, 2015, s. 2).

Bu tanımlardan yola çıkılarak metaforun, bir şeyi anlatırken o şeyin benzer özelliklerini taşıyan bir başka şeyle ilişkilendirerek ifade edilmesi olduğu sonucuna varılabilir.

2.3. İlgili Araştırmalar

Bu başlıkta, müzikle ilgili olan ve çeşitli kavramları metaforlar aracılığıyla inceleyen araştırmalara yer verilmiştir.

Saraçoğlu ve Demirbatır (2024), “11-15 Yaş Grubu Öğrencilerin Beden Perküsyonuna İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi” başlıklı araştırmalarında, 11-15 yaş arası öğrencilerin beden perküsyonuna yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamış olup, araştırmanın örneklemini oluşturan Balıkesir’in Bandırma ilçesinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı özel bir okulun 11-15 yaş aralığındaki ortaokul ve lise öğrencilerinden oluşan 120 katılımcının beden perküsyonuna ilişkin 113 metafor ürettiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen sayısal verilere göre, öğrencilerin beden perküsyonunu genel olarak olumlu bir duygu durumu olarak algıladıkları vurgulanmıştır.

Yazıcı vd., (2023), “Özengen Müzik Eğitimi Kurumlarında Piyano Eğitimi Alan Bireylerin Piyano Çalmaya Yönelik Oluşturdukları Metaforların İçerik Yönünden Analizi” başlıklı araştırmalarında, özengen müzik eğitimi kurumlarında piyano eğitimi alan öğrencilerin “piyano çalmak” kavramına yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan Mersin ilinde bulunan ve özengen müzik eğitimi kurumlarında piyano eğitimi alan 95 katılımcının “piyano çalmak” kavramına ilişkin 61 metafor ürettiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda belirtilen kavrama yönelik katılımcıların hepsi olumlu metaforlar geliştirmiştir.

Yılmaz (2023), “Okul Öncesi Eğitimde Çocukların Müzik Kavramına İlişkin Metaforik Algıları” başlıklı araştırmasında, okul öncesinde bulunan çocukların müzik kavramına yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan Ankara ili Polatlı ilçesinde bulunan 15 okul öncesi eğitim kurumunda öğrenimine devam eden 335 katılımcının müzik kavramına ilişkin 125 metafor ürettiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda çocukların genel olarak müzik kavramına yönelik olumlu metaforlar ürettikleri ve müziği sevdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Özaltunoğlu (2023), “Müzik Alanındaki Akademisyenlerin Bakışıyla: Bir Metafor Olarak Dikte” başlıklı araştırmasında, müzik alanındaki akademisyenlerin dikte yazımına ilişkin algılarını ortaya çıkarmayı amaçlamış olup araştırmanın örneklemini oluşturan Türkiye’de müzik alanında çalışan 112 akademisyen katılımcının dikte yazımına ilişkin 75 metafor ürettikleri belirlenmiştir. Çalışma sonucunda akademisyenler tarafından dikte yazımı ilk sırada “Dikte yazımı müzik eğitiminin temelidir.” ve ikinci sırada “Dikte yazımı bir çeşit dil eğitimidir.” kategorileriyle ifade edilmiştir. En az görüş bildirilen kategorilerse “Dikte yazımı arşiv oluşturmaktır.” ve “Dikte yazımı eğlencedir.” kategorileri olmuştur. Çalışmada akademisyenlerin dikte yazımına ilişkin görüşlerinin “çalışmakta oldukları kurum”, “mesleki deneyimleri”, “perdeli/perdesiz çalgı çalma durumları”, “dikte eğitimi verme durumları”, “dikte eğitimi alırken kullanılan çalgı” ve “çoksesli dikte eğitimi almış olma” durumları açısından farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Pektaş vd., (2023), “Okul Öncesi Öğrencilerinin Müzik Kavramına Yönelik Metaforik Algıları” başlıklı araştırmalarında, okul öncesi öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin metaforik algılarını ortaya çıkarmayı amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan Kahramanmaraş ilinde bulunan 3 farklı anaokulunda öğrenim gören 159 katılımcının müzik kavramına ilişkin 21 metafor ürettiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda “performans olarak müzik” kategorisindeki üretilen metaforların gerekçeleri incelendiğinde öğrencilerin müziği bir eğlence aracı olarak gördükleri, “araç olarak müzik” kategorisindeki üretilen metaforların gerekçeleri incelendiğinde öğrencilerin müzik aletlerini belirttikleri, “duygu olarak müzik” kategorisindeki üretilen metaforların gerekçeleri incelendiğinde öğrencilerin duyguları ele alan metaforlar ürettikleri tespit edilmiştir.

Üstün ve Umuzdaş (2023), “Metafor Yöntemiyle Çalışılmış Müzik Makalelerindeki Genel Eğilim” başlıklı araştırmalarında, müzik alanında metafor yöntemi kullanılarak çalışılan Türkçe makalelerdeki eğilimleri tanımlamayı amaçlamış olup çalışma grubunu müzik alanında metafor yöntemiyle yazılmış toplam 35 Türkçe makale oluşturmıştır. Çalışma sonucunda Türkiye’de müzik alanında metafor yönteminin ilk kez 2013 yılında kullanıldığı ve bu yöntemin kullanımının zamanla yaygın hale geldiği belirlenmiştir. Çalışmanın sentez sonuçları konu ve yöntem tercihlerindeki eğilimleri ve çalışmalar arasındaki bağı ortaya koymaktadır.

Pirim vd., (2023), “Müzik...Gibidir”: Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Metaforik Algıları” başlıklı araştırmalarında, Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin sahip oldukları algıları metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamış

olup çalışma grubunu oluşturan 40 ilköğretim kademesi BİLSEM öğrencisi tarafından müzik kavramına ilişkin 26 metafor üretildiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda belirlenen kategorilerden “duygu durumu olarak müzik” kategorisinin en çok metaforun yer aldığı kategori olduğu, “oyun” metaforunun ise üretilen tüm metaforlar arasında en yüksek frekansa sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre, BİLSEM öğrencileri tarafından müziğin bir eğlence aracı olarak değerlendirildiği ifade edilmiştir.

Çelik ve Demirel (2023), “Konservatuvar Öğrencilerinin Halk Müziğine İlişkin Metaforik Algıları” başlıklı araştırmalarında, konservatuvar öğrencilerinin halk müziğine yönelik algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkarmayı amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan Dicle Üniversitesi’nde öğrenim gören 82 katılımcının halk müziğine ilişkin 47 metafor ürettiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin halk müziğine ilişkin ürettikleri metaforların belirli boyutlarda birbirinden farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Aytemur ve Sipahi (2022), “Müzik Öğretmenlerinin ve Öğretmen Adaylarının Müzik Yeteneği Olan Özel Gereksinimli Çocuklara İlişkin Algıları” başlıklı araştırmalarında, müzik öğretmenlerinin ve müzik öğretmen adaylarının müzik yeteneği bulunan özel gereksinimli çocuklara yönelik algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkarmayı amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan Türkiye genelinde görev yapan 54 müzik öğretmeni ve 110 müzik öğretmeni adayı tarafından müzik yeteneği olan özel gereksinimli çocuklarla bağdaştırdıkları metaforlara ilişkin betimledikleri görüşler 3 ana başlık ve 13 kategori altında toplanmıştır. Çalışma sonucunda müzik öğretmeni ve öğretmen adayları tarafından müzik yeteneği bulunan özel gereksinimli çocuklara ilişkin üretilen metaforların önemli ölçüde olumlu algılar içerdiği ve bu çocukların profesyonel anlamda müzik eğitimi alabilecekleri sonucuna varılmıştır.

Karakoç ve Aryol (2022), “Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Müzik Dinlemek” ve “Şarkı Söylemek” Kavramlarına İlişkin Algıları: Metafor Analizi” başlıklı araştırmalarında, öğrencilerin müzik dinlemek ve şarkı söylemek kavramlarına yönelik algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkarmayı amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan Burhaniye Anadolu Lisesi’nde öğrenim gören 150 katılımcının “müzik dinlemek” kavramına yönelik 77 metafor, “şarkı söylemek” kavramına yönelik ise 89 metafor ürettikleri belirlenmiştir. Çalışma sonucunda “müzik dinlemek” kavramına yönelik en fazla metaforun yer aldığı kavramsal kategorinin “Müzik dinlemek insanın ruhunu dinlendirir.” kategorisi olduğu “şarkı söylemek” kavramına yönelik en fazla metaforun yer aldığı kavramsal kategorinin ise “Şarkı söylemek insanın duygularını yansıtır.” kategorisi olduğu belirlenmiş olup bu

çalışmada öğrencilerin genel müzik eğitiminde iyi bir dinleyici olarak yetiştirilmesi, koro ve ses eğitimi çalışmalarına sıklıkla yer verilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Yazıcı vd., (2020), “Öğretmen Adaylarının “Müzik” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları” başlıklı araştırmalarında, Türk Sanat Tarihi ile Sanat ve Estetik derslerini alan öğrencilerin “müzik” kavramına yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören 144 katılımcının müzik kavramına ilişkin 100 metafor ürettiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda müzik kavramına ilişkin metaforik algıların en fazla “duyguların ifadesi olarak müzik” en az “olumsuz anlamda müzik” kategorilerinde yer aldığı belirlenmiş olup farklı branşlardaki öğretmen adaylarının müziğe yönelik olarak bilgi sahibi olabilmeleri adına çeşitli seminerlerin, sempozyumların ve çalıştayların gerçekleştirilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır.

Çakan Uzunkavak ve Gül (2019), “Lise Öğrencilerinin Müzik Kavramına İlişkin Metaforik Algıları” başlıklı araştırmalarında, öğrencilerin müzik kavramına yönelik betimlemeler yaparken kullandıkları metaforları ve bu metaforları seçme sebeplerini belirlemeyi amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan Trabzon Affan Kitapçioğlu Anadolu Lisesi’nde öğrenim gören 248 katılımcının müzik kavramına ilişkin 96 metafor ürettiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin müzik kavramını birbirinden farklı metaforlarla açıkladıkları ve bu metaforların en fazla “huzur veren/rahatlatıcı/dinlendirici/tedavi edici yönüyle müzik” ve “duyguları ortaya çıkaran/ifade eden yönüyle müzik” kategorilerinde toplandığı belirlenmiştir.

Açıkgöz ve Açılmış (2019), “Batı Müziği Koro Eğitimine “Yeni Başlamış” ve “Tamamlamış” Öğrencilerin Koro Eğitimine İlişkin Algılarının Karşılaştırılması: Metafor Analizi Örneği” başlıklı araştırmalarında, müzik öğretmenliği bölümünde okuyan 1. Sınıf ile 4. Sınıf öğrencilerinin koro eğitimi süresince edindikleri temel kazanımların ne kadarını açığa çıkardıklarını anlayabilmeyi ve iki grup arasında farkındalık düzeyini belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışmanın örneklemini oluşturan İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı’nda öğrenim görmekte olan 58 katılımcıdan koro eğitimine yönelik 1. sınıf öğrencileri tarafından 21 farklı metafor, 4. sınıf öğrencileri tarafından 20 farklı metafor üretildiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda birinci sınıf öğrencilerinin yanıtları “Koro Eğitiminde Teknik Beceriler” ile “Koro Eğitiminde Değerler ve Tutum” başlıklarıyla tam olarak örtüşmezken, dördüncü sınıf öğrencilerinin yanıtlarının bu alanlarla tamamen uyumlu olduğu görülmüştür.

Bak vd., (2019), “15-18 Yaş Aralığındaki Çocukların Müzik Kavramı Üzerine Algılarının Metaforik Bir Analizi” başlıklı araştırmalarında, 15-18 yaş aralığındaki çocukların müzik kavramına yönelik algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkarmayı amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan Tekirdağ ili Çorlu ilçesinde bulunan 15- 18 yaş aralığında 120 çocuğun müzik kavramına ilişkin 42 metafor ürettiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda müzik kavramına yönelik olumsuz görüş bildiren katılımcı olmamıştır.

Akça vd., (2019), “Bilim ve Sanat Merkezleri Müzik Alanı Öğrencilerin Müzik Kavramına Yönelik Algılarının Belirlenmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması” başlıklı araştırmalarında, BİLSEM’lerde ÖYG (özel yetenekleri geliştirme) müzik alanından öğrenim gören öğrencilerin müzik kavramına ilişkin ürettikleri metaforları toplamayı ve bu öğrencilerin algılama tarzlarını ortaya çıkarmayı amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan 5 farklı BİLSEM’de öğrenim gören 100 ortaokul öğrencisinin müzik kavramına ilişkin 187 metafor ürettiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda müziğin çeşitli yönlerine dikkat çekildiği görülmektedir.

Mentiş Köksoy (2018), “Müzik Öğretmeni Adaylarının ve GSL Öğrencilerinin Yan flüt Kavramına İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi” başlıklı araştırmasında, müzik öğretmeni adayları ile Güzel Sanatlar Lisesi’nde öğrenim gören öğrencilerin yan flüt kavramına yönelik algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkarmayı amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü’nde öğrenim gören 33 yan flüt öğrencisi ve Güzel Sanatlar Lisesi’nde öğrenim gören 14 yan flüt öğrencisi olmak üzere toplam 47 katılımcının yan flüt kavramına ilişkin 31 metafor ürettiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda en fazla katılım gösterilen kategorinin “huzur, sakinlik ve dinginlik veren bir müzik çalgısı olarak yan flüt” kategorisi olduğu belirlenmiş olup öğretmen adayları ve öğrenciler tarafından yan flüt kavramına yönelik olumlu anlamlar yüklendiği belirlenmiştir.

Açıkgöz (2017), “Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Metafor Örneklerinin İncelenmesi (Malatya İli Battalgazi İlçesi Örneği)” başlıklı araştırmasında, öğrencilerin müzik dersine ilişkin düşüncelerini belirlemeyi amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan üç farklı ortaokulda öğrenim gören 251 katılımcının müzik dersine ilişkin 251 metafor ürettiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda çevresel faktörler gibi değişkenlerin metaforların oluşturulmasında etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Acay Sözbir ve Çamlıbel Çakmak (2016), “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının “Müzik” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları” başlıklı araştırmalarında, okul öncesi öğretmen

adaylarının müzik kavramına yönelik algılarını metaforlar yoluyla belirlemeyi amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan Abant İzzet Baysal Üniversitesi Okul ncesi ğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim görmekte olan 3. ve 4. sınıf 86 öğrencinin müzik kavramına ilişkin 58 metafor ürettiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin müziği en çok "hayat" metaforu ile tanımladıkları belirlenmiştir.

Aydiner Uygun (2015), "ğretmen Adaylarının Geleneksel Müzik Türlerine İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi" başlıklı araştırmasında, ğretmen adaylarının Türk halk ve Türk sanat müziklerine ilişkin algılarını metaforlar yoluyla ortaya koymayı amaçlamış olup çalışma grubunu oluşturan Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde ğrenci olan 432 katılımcının, Türk halk müziğine ilişkin 67 adet ve geleneksel Türk sanat müziğine ilişkin 78 adet metafor ürettiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda her iki müzik türünde ortak olan kategorilerin: "aidiyet hissi oluşturan bir unsur", "değerli bir unsur" ve "ğt verici bir unsur" kategorileri olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç doğrultusunda, geleneksel müzik türlerine dair metaforların toplumsal anlamlar taşıdığı ifade edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ile verilerin analizi detaylı şekilde ele alınmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına yönelik algılarını metaforlarla belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada, nitel araştırma yöntemleri kapsamında olgubilim (fenomenoloji) deseni tercih edilmiştir. Olgubilim, farkında olduğumuz fakat derinlemesine bir anlayışa sahip olmadığımız ve daha çok olaylar, deneyimler, algılar, kavramlar ve yönelimler gibi farklı biçimlerde karşımıza çıkan çalışmalara odaklanmaktadır. Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam olarak anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim uygun bir araştırma zemini sunar (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s. 66).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Aksaray il merkezinde faaliyet gösteren Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 23 Nisan Ortaokulu'ndan rastlamsal olarak seçilmiş 5,6,7 ve 8. sınıflarda öğrenim gören 266 öğrenci oluşturmuş ancak 16 öğrencinin formunun geçersiz olması sebebiyle, analizde 250 öğrenciden elde edilen veriler kullanılmıştır. Veri toplama sürecinde araştırmaya katılım gönüllük esasına dayalı olarak yürütülmüştür. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyet bilgileri Tablo 1'de, sınıf dağılımları ise Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Cinsiyet Bilgileri

Cinsiyet	Araştırmaya Katılan Öğrenci Sayısı (f)	%
Kız	133	53,2
Erkek	117	46,8
Toplam	250	%100

Tablo 1 incelendiğinde, çalışma grubunda yer alan öğrencilerin, %53,2’sinin kız, %46,8’inin ise erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Sınıf Dağılımları

Sınıf	Öğrenci Sayısı (f)	%
5.Sınıf	70	28
6.Sınıf	57	22,8
7.Sınıf	60	24
8.Sınıf	63	25,2
Toplam	250	%100

Tablo 2 incelendiğinde, çalışma grubunda yer alan öğrencilerin %28’i 5. sınıf, %22,8’i 6. sınıf, %24’ü 7. sınıf ve %25,2’si ise 8. sınıfta öğrenim görmektedir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aşamasında, öncelikle ilgili literatür taranmış ve konuya dair kavramsal bir temel oluşturulup veri toplama aracı belirlenmiştir. Araştırmada, çalışma grubunda yer alan öğrencilerin müzik kavramına yönelik metaforik algılarını ortaya çıkarmak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır (Bkz. Ek- 1). Görüşme formunda: “Müzik..... gibidir çünkü.....” şeklinde açık uçlu bir ifadeye yer verilmiştir. Böylece katılımcılardan müzik kavramını neye benzettikleri ve devamında sebebini açıklamaları istenmiştir. Bu bağlamda “gibi” kavramı metaforun konusu ile kaynağı arasındaki ilişkiyi kurmaya yardımcı olurken “çünkü” kavramı ile çalışmaya katılanların ürettikleri metaforlarına bir gerekçe ve mantıksal dayanak sunmaları amaçlanmıştır (Saban, 2009, s. 285). Her sınıf düzeyine, araştırmayla ilgili gerekli bilgilendirme yapıldıktan sonra 1 ders saati içerisinde 20 dakikalık sürede öğrencilerden formu doldurmaları istenmiştir. Katılımcıların kendi el yazıları ile yazdıkları yazılar, araştırmanın temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Veriler, içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. İçerik analizi, bir metinde yer alan bazı kelimelerin belirli kurallar dahilinde kodlanarak daha küçük kategorilere ayrıldığı sistematik ve yinelenebilir bir tekniktir (Büyüköztürk vd., 2023, s. 258). Bu doğrultuda öğrencilerin verdiği cevaplar incelenerek elde edilen veriler, kodlanıp belirli kategorilere ulaşılmıştır. Metafor sınıflamaları Lakoff ve Johnson'un (1980) kavramsal metafor kuramına dayanmaktadır. Bu temel amaç doğrultusunda araştırmadan elde edilen veriler beş aşamada analiz edilmiştir. Bunlar: kodlama ve ayıklama, örnek metafor imgesi derleme, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliği sağlama ve nicel veri analizi için verileri SPSS paket programına aktarma aşamalarıdır (Saban, 2009, s. 285).

3.4.1. Kodlama ve Ayıklama Aşaması

Araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğrencilerin müzik kavramına yönelik oluşturdukları metafor formlarına 1'den başlayarak rakamlar verilmiştir. Ardından öğrencilerin yazılarında belirgin bir metaforun yer alıp almadığına bakılarak geçici olarak metaforların listesi yapılmıştır. Yapılan inceleme neticesinde katılımcıların sunduğu metaforlar kodlanmıştır (Örneğin: müzik kavramına yönelik metaforlar “dil”, “köprü”, “ses”, “pencere”, “telefon” vb.). Bu aşamada katılımcıların ifade edilen metafora ilişkin geçerli bir sebep sunmadığı veya herhangi bir metafor imgesi içermeyen toplam 16 adet form ayıklanarak elenmiş ve araştırma kapsamına alınmamıştır.

3.4.2. Örnek Metafor İmgesi Derleme Aşaması

Bu aşamaya çalışma grubunun çıkartılan geçersiz metaforları dışında geçerli metaforların derlenmesiyle başlanmıştır. Toplam 69 adet geçerli metafor elde edilmiştir. Her bir metafor için o metaforu en uygun şekilde yansıtan birer tane örnek metafor ifadesinin yer aldığı örnek metafor listesi oluşturulmuştur. Katılımcıların oluşturdukları metafor ifadelerinin yanına parantez içinde öğrenciler için öğrenci 1 (Ö1), öğrenci 2 (Ö2) şeklinde kodlama yapılmıştır.

3.4.3. Kategori Geliştirme Aşaması

Örneklem grubunda bulunan ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına yönelik ürettikleri metaforlar ortak özellikleri açısından ele alınarak incelenmiştir. Bu bağlamda üretilen metaforların gerekçeleri analiz edilerek benzerlik kurulan kavram, durum, olay vb. durumlar

dikkate alınarak hangi tema kapsamında bulunacağına karar verilmiştir. Yapılan analiz neticesinde “müzik” kavramına ilişkin 7 farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur.

3.4.4. Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması

Yıldırım ve Şimşek'in (2011) ifade ettiği gibi, nitel araştırmalarda verilerin detaylı bir şekilde sunulması ve araştırmacının sonuçlara nasıl vardığını açıklaması geçerliliğin önemli kriterlerindendir. Bu bağlamda araştırmanın geçerliğinin sağlandığı ifade edilebilir. Yapılan araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla ise uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırma neticesinde elde edilen 7 kavramsal kategori altında verilen 69 metaforun belirtilen kategorileri temsil edip etmediği hususunda metaforların listesi ve kavramsal kategorilerin adları ile özelliklerinin yer aldığı liste uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmardan, oluşturulan metaforları ilgili kategorilere yerleştirmesi istenmiştir. Bu doğrultuda araştırmacı ve uzman eşleştirmeleri karşılaştırılmıştır. Araştırmanın güvenirliliği Miles ve Huberman'ın (1994, s. 64) formülü ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{görüş birliği}}{\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı}}$) kullanılarak hesaplanmıştır. Miles ve Huberman'ın (1994) belirttiği gibi nitel çalışmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda güvenilirlik yüksek düzeyde sağlanmış olmaktadır. Müzik kavramına dair oluşturulan metaforlar konusunda, kodlama yapılarak, yukarıdaki formüle göre %91 görüş birliği sağlanmıştır.

3.4.5. Nicel Veri Analizi için Verileri SPSS Paket Programına Aktarma Aşaması

Bu aşamada tüm veriler bilgisayar ortamında SPSS programına aktarılmıştır. Bu işlemten sonra 69 metafor ve 7 kavramsal kategoriyi temsil eden katılımcı sayısı (f) ve yüzdesi (%) hesaplanarak yorum yapılmaya hazır hale getirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmada yanıt aranan alt problemlere ilişkin bulgular sunulmuş olup araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına yönelik ürettikleri metaforlara ve bu metaforların kavramsal kategorilere göre dağılımlarına yer verilmiştir. Metaforlar ve metaforların kavramsal kategorilere göre dağılımları tablolar halinde sunulmuştur.

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Birinci alt problem olan “Ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforlar nelerdir?” sorusuna yönelik olarak elde edilen bulgular Tablo 3’te yer almıştır. Metaforlar, sayısal olarak en fazla tercih edilenden en az tercih edilene doğru sıralanmış olup aynı sıklıkta tercih edilen metaforlar alfabetik sıraya göre düzenlenmiştir.

Tablo 3. Müzik Kavramına Yönelik Geliştirilen Metaforların Dağılımı

Metafor Sırası	Metafor Adı	Frekans (f)	%
1	Terapi	33	13,2
2	Rehber	12	4,8
3	Pusula	10	4
4	İlaç	8	3,2
5	Tedavi	8	3,2
6	Çiçek	7	2,8
7	Doktor	6	2,4
8	Harita	6	2,4
9	Sirk	6	2,4
10	Dil	5	2
11	Elçi	5	2
12	İşaret dili	5	2
13	Meditasyon	5	2
14	Mektup	5	2
15	Telefon	5	2
16	Konuşma	4	1,6
17	Nefes	4	1,6
18	Öğretmen	4	1,6
19	Psikoterapist	4	1,6
20	Rüzgâr	4	1,6
21	Sabah ışığı	4	1,6
22	Ses	4	1,6
23	Şifacı	4	1,6

Tablo 3 (devam). Müzik Kavramına Yönelik Geliştirilen Metaforların Dağılımı

Metafor Sırası	Metafor Adı	Frekans (f)	%
24	Yazı	4	1,6
25	Ağrı kesici	3	1,2
26	Danışman	3	1,2
27	Dans	3	1,2
28	Kalkan	3	1,2
29	Resim	3	1,2
30	Sesli mesaj	3	1,2
31	Şarkı	3	1,2
32	Şemsiye	3	1,2
33	Tercüman	3	1,2
34	Yağmur	3	1,2
35	Yıldız	3	1,2
36	Zırh	3	1,2
37	Anestezi	2	0,8
38	Ayna	2	0,8
39	Bireyin iç sesi	2	0,8
40	Deniz	2	0,8
41	Gökyüzü	2	0,8
42	Güneş	2	0,8
43	Güvenlik ağı	2	0,8
44	İyileştirici güç	2	0,8
45	Karnaval	2	0,8
46	Köprü	2	0,8
47	Kuş	2	0,8
48	Lider	2	0,8
49	Posta kutusu	2	0,8
50	Radyo	2	0,8
51	Sohbet	2	0,8
52	Şiir	2	0,8
53	Terapist	2	0,8
54	Yara bandı	2	0,8
55	Yılbaşı gecesi	2	0,8
56	Ateş gösterisi	1	0,4
57	Balo gecesi	1	0,4
58	Çılgılık	1	0,4
59	Dağ	1	0,4
60	Eğlence parkı	1	0,4
61	Kalp koruyucusu	1	0,4
62	Konfeti	1	0,4
63	Konser	1	0,4
64	Liman	1	0,4
65	Pencere	1	0,4
66	Ruhun örtüsü	1	0,4
67	Sığınak	1	0,4
68	Şelale	1	0,4
69	Yaz tatili	1	0,4
Toplam		250	%100

Tablo 3 incelendiğinde, toplam 250 öğrenci tarafından 69 farklı metaforun üretildiği görülmektedir. Öğrencilerin müzik kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar frekans dağılımı açısından incelendiğinde en sık tekrarlanan metaforların; terapi (% 13,2), rehber (% 4,8) ve

pusula (% 4) metaforları olduğu görülmektedir. Ayrıca ilaç (%3,2), tedavi (%3,2), çiçek (%2,8), doktor (%2,4), harita (%2,4), sirk (%2,4), dil (%2), elçi (%2), işaret dili (%2), meditasyon (%2), mektup (%2) ve telefon (%2) metaforlarının sayılarının üretilen diğer metaforlarınkinden fazla olması dikkat çeken diğer bir ayrıntıdır.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?” sorusuna verilen cevaplar analiz edilmiş olup katılımcıların ürettikleri metaforların gerekçelerine bakılarak elde edilen kavramsal kategoriler Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Metaforlardan Elde Edilen Kavramsal Kategoriler

Sıra	Kavramsal Kategori	Frekans (f)	%
1	İyileştirici/Tedavi Edici Yönüyle Müzik	83	33,2
2	Duygu ve Düşüncelerin İfade Aracı Olarak Müzik	41	16,4
3	Yol Gösterici/Rehber Olma Yönüyle Müzik	39	15,6
4	Doğa/Doğa Olaylarıyla İlişkilendirilen Bir Unsur Olarak Müzik	31	12,4
5	İletişim Aracı Olarak Müzik	22	8,8
6	Neşe/Eğlence Yönüyle Müzik	19	7,6
7	Güvenli Alan/Koruyucu Bir Unsur Olma Yönüyle Müzik	15	6
Toplam		250	%100

Tablo 4 incelendiğinde 250 öğrenci tarafından müzik kavramına ilişkin üretilen 69 adet metafor 7 kavramsal kategori altında toplanmış olup bu kavramsal kategorilerden iyileştirici/tedavi edici yönüyle müzik (%33,2) en çok katılımcının yer aldığı kategori olarak ilk sırada yer alırken bunun ardından, duygu ve düşüncelerin ifade aracı olarak müzik (%16,4), yol gösterici/rehber olma yönüyle müzik (%15,6), doğa/doğa olaylarıyla ilişkilendirilen bir unsur olarak müzik (%12,4), iletişim aracı olarak müzik (%8,8), neşe/eğlence yönüyle müzik (%7,6) ve güvenli alan/ koruyucu bir unsur olma yönüyle müzik (%6) kavramsal kategorileri yer almaktadır.

Tablo 5. Müzik Kavramına Yönelik Metaforların Kavramsal Kategorilere Göre Dağılımı

Kategoriler	Metaforlar	Öğrenci (f)	%	Metafor (f)	%
1.İyileştirici/ Tedavi Edici Yönüyle Müzik	Terapi (33), ilaç (8), tedavi (8), doktor (6), meditasyon (5), nefes (4), psikoterapist (4), şifacı (4), ağrı kesici (3), anestezi (2), iyileştirici güç (2), terapist (2), yara bandı (2)	83	33,2	13	18,84
2. Duygu ve Düşüncelerin İfade Aracı Olarak Müzik	Dil (5), mektup (5), konuşma (4), ses (4), yazı (4), resim (3), şarkı (3), tercüman (3), ayna (2), köprü (2), sohbet (2), şiir (2), çılgılık (1), pencere (1)	41	16,4	14	20,29
3. Yol Gösterici/Rehber Olma Yönüyle Müzik	Rehber (12), pusula (10), harita (6), öğretmen (4), danışman (3), bireyin iç sesi (2), lider (2)	39	15,6	7	10,14
4. Doğa/Doğa Olaylarıyla İlişkilendirilen Bir Unsur Olarak Müzik	Çiçek (7), rüzgâr (4), sabah ışığı (4), yağmur (3), yıldız (3), deniz (2), gökyüzü (2), güneş (2), kuş (2), dağ (1), şelale (1)	31	12,4	11	15,94
5. İletişim Aracı Olarak Müzik	Elçi (5), işaret dili (5), telefon (5), sesli mesaj (3), posta kutusu (2), radyo (2)	22	8,8	6	8,70
6. Neşe/Eğlence Yönüyle Müzik	Sirk (6), dans (3), karnaval (2), yılbaşı gecesi (2), ateş gösterisi (1), balo gecesi (1), eğlence parkı (1), konfeti (1), konser (1), yaz tatili (1)	19	7,6	10	14,49
7. Güvenli Alan/Koruyucu Bir Unsur Olma Yönüyle Müzik	Kalkan (3), şemsiye (3), zırh (3), güvenlik ağı (2), kalp koruyucusu (1), liman (1), ruhun örtüsü (1), sığınak (1)	15	6	8	11,60
Genel Toplam		250	%100	69	%100

Kategori 1: İyileştirici/Tedavi Edici Yönüyle Müzik

Tablo 5 incelendiğinde “iyileştirici/tedavi edici yönüyle müzik” kategorisini toplam 83 (%33,2) öğrenci ve 13 (%18,84) metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metaforun, terapi (%13,2) metaforu olduğu görülürken bu metaforu, ilaç (%3,2), tedavi (%3,2), doktor (%2,4) ve meditasyon (%2) metaforları takip etmektedir.

Öğrencilerin “iyileştirici /tedavi edici yönüyle müzik” kategorisinde ürettikleri metaforlar ve gerekçelerini içeren bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur.

- “Müzik ilaç gibidir çünkü ruhu iyileştirerek bedenin yorgunluğunu alır.” (Ö1)
- “Müzik ilaç gibidir çünkü duygu dünyamıza bir antiseptik gibi işleyerek yaralarımızı temizleyip iyileştirir.” (Ö13)

- “Müzik terapi gibidir çünkü ruhun yaralarını iyileştirir.” (Ö25)
- “Müzik terapi gibidir çünkü bireylerin duygusal yüklerini hafifleterek iyileşmelerine yardımcı olur.” (Ö37)
- “Müzik nefes gibidir çünkü derin bir rahatlama sağlayarak ruhumuzu tazeler ve kalbi iyileştirir.” (Ö10)
- “Müzik nefes gibidir çünkü kişiye yeni bir başlangıç hissi verir ve ruhu canlandırarak iyileştirir.” (Ö11)
- “Müzik meditasyon gibidir çünkü geçmişin acılarına karşı iyileşme süreci başlatır.” (Ö23)
- “Müzik meditasyon gibidir çünkü zihinsel gerginliği çözerek bizi iyileştirir.” (Ö35)
- “Müzik doktor gibidir çünkü ruhun yaralarını sarar ve iyileştirir.” (Ö8)
- “Müzik doktor gibidir çünkü kalbin hastalıklarını anlayarak doğru tedaviyi sunar ve bizi iyileştirir.” (Ö20)
- “Müzik şifacı gibidir çünkü her notası ruhun derinliklerine dokunarak ruhumuzu iyileştirir.” (Ö33)
- “Müzik şifacı gibidir çünkü melodiler zihni rahatlatarak kalbi onarır ve ruhsal iyileşmeyi sağlar.” (Ö6)
- “Müzik terapist gibidir çünkü içsel yaraları onararak ruhumuzdaki acıyı ve stresi iyileştirir.” (Ö18)
- “Müzik terapist gibidir çünkü her tınısı zihindeki karışıklığı çözerek insanı rahatlatır ve iyileştirir.” (Ö30)
- “Müzik ağrı kesici gibidir çünkü kalpteki acıyı hafifletir ve iyileştirir.” (Ö31)
- “Müzik ağrı kesici gibidir çünkü bedensel ve ruhsal acıyı yatıştırarak iyileştirir.” (Ö4)
- “Müzik tedavi gibidir çünkü duygusal acıyı hafifleterek insanı anlar ve iyileştirir.” (Ö16)
- “Müzik tedavi gibidir çünkü hem vücuda hem de zihne iyileştirici etki yapar.” (Ö28)
- “Müzik psikoterapist gibidir çünkü duygusal yaralarımızı açığa çıkararak iyileşmemizi destekler.” (Ö40)
- “Müzik psikoterapist gibidir çünkü derinlerdeki duyguları keşfederek bizi iyileştirir.” (Ö2)
- “Müzik iyileştirici güç gibidir çünkü kalp kırıklıklarını ve üzüntüleri onararak iyileştirir.” (Ö14)

- “Müzik iyileştirici güç gibidir çünkü travmalarla başa çıkmada bize yardımcı olur ve bizi iyileştirir.” (Ö26)
- “Müzik anestezi gibidir çünkü kalbin ağrılarını dindirerek bizi sakinleştirir.” (Ö38)
- “Müzik anestezi gibidir çünkü travmaları geçici olarak örtetek iyileşme sürecini başlatır.” (Ö49)
- “Müzik yara bandı gibidir çünkü kırılan kalbimizi sararak iyileştirir.” (Ö12)
- “Müzik yara bandı gibidir çünkü bizi üzen duygusal yaraları sararak iyileştirir.” (Ö24)

Kategori 2: Duygu ve Düşüncelerin İfade Aracı Olarak Müzik

Tablo 5 incelendiğinde “duygu ve düşüncelerin ifade aracı olarak müzik” kategorisini toplam 41(%16,4) öğrenci ve 14 (20,29) metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık tekrar edilen metaforların dil (%2) ve mektup (%2) metaforları olduğu görülürken bu metaforları konuşma (%1,6), ses (%1,6) ve yazı (%1,6) metaforları takip etmektedir.

Öğrencilerin “duygu ve düşüncelerin ifade aracı olarak müzik” kategorisinde ürettikleri metaforlar ve gerekçelerini içeren bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur.

- “Müzik dil gibidir çünkü sözcüklerle anlatılamayan duyguları ifade eder.” (Ö51)
- “Müzik dil gibidir çünkü kelimelerin anlatamadığı duyguları sesle ifade eder.” (Ö63)
- “Müzik köprü gibidir çünkü farklı duygular arasında bağ kurar.” (Ö75)
- “Müzik köprü gibidir çünkü müzik düşüncelerimizi ve duygularımızı başkalarına aktaran bir ifade aracıdır.” (Ö48)
- “Müzik ses gibidir çünkü ruhumuzda yankı uyandıran duyguları ifade eder.” (Ö60)
- “Müzik ses gibidir çünkü müzik kelimeler olmadan duyguları anlatma gücüne sahiptir.” (Ö61)
- “Müzik ayna gibidir çünkü müzik içsel dünyamızdaki duyguları dışa vurmanın etkili yoludur.” (Ö73)
- “Müzik ayna gibidir çünkü dinleyenin ruh halini ve duygularını yansıtan önemli bir ifade aracıdır.” (Ö46)
- “Müzik tercüman gibidir çünkü insanların hissettiklerini ve düşündüklerini başka bir dilde anlatır.” (Ö58)
- “Müzik tercüman gibidir çünkü farklı dillerdeki duyguları ve düşünceleri anlaşılır bir şekilde ifade eder.” (Ö70)

- “Müzik şarkı gibidir çünkü duygularımızı anlatır.” (Ö42)
- “Müzik şarkı gibidir çünkü anlatılmak istenen duyguyu bir melodiyle şekillendirerek aktarır.” (Ö44)
- “Müzik resim gibidir çünkü gözle görülmeyen duyguları sesle resmeder.” (Ö3)
- “Müzik resim gibidir çünkü her bir nota farklı duygu ve düşüncelerin rengini yansıtır.” (Ö9)
- “Müzik şiir gibidir çünkü duyguların dilini konuşur.” (Ö54)
- “Müzik şiir gibidir çünkü anlatılmak istenen duyguyu ruhun algılayabileceği bir dille aktarır.” (Ö66)
- “Müzik konuşma gibidir çünkü her nota içimizdeki düşünceleri yansıtır.” (Ö56)
- “Müzik konuşma gibidir çünkü her tını duygularımızı ifade eder.” (Ö243)
- “Müzik yazı gibidir çünkü içsel dünyamızdaki düşüncelerin dışa vurulmasına aracılık eder.” (Ö68)
- “Müzik yazı gibidir çünkü kalbimizdeki duyguların bir cümlesidir.” (Ö80)
- “Müzik mektup gibidir çünkü her melodi düşüncelerimizi ve duygularımızı en derin şekilde ifade eder” (Ö52)
- “Müzik mektup gibidir çünkü seslerle düşünceleri duygusal bir şekilde aktarır.” (Ö64)
- “Müzik pencere gibidir çünkü duygularımızı dış dünyaya açan bir ifade aracıdır.” (Ö76)
- “Müzik çılgılık gibidir çünkü kelimelerle dile getirilemeyen derin duyguları aniden ve güçlü bir şekilde insanlara aktarır.” (Ö62)
- “Müzik sohbet gibidir çünkü duygularımızı anlatır.” (Ö187)
- “Müzik sohbet gibidir çünkü duygu ve düşünceleri dışa vurmamızı sağlar.” (Ö189)

Kategori 3: Yol Gösterici/Rehber Olma Yönüyle Müzik

Tablo 5 incelendiğinde “yol gösterici/rehber olma yönüyle müzik” kategorisini toplam 39 (%15,6) öğrenci ve 7 (%10,14) metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metaforun rehber (%4,8) metaforu olduğu görülürken bu metaforu pusula (%4), harita (%2,4) ve öğretmen (%1,6) metaforları takip etmektedir.

Öğrencilerin “yol gösterici/rehber olma yönüyle müzik” kategorisinde ürettikleri metaforlar ve gerekçelerini içeren bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur.

- “Müzik rehber gibidir çünkü insanın duygusal yolculuğunda ona net bir yol gösterir.” (Ö21)
- “Müzik rehber gibidir çünkü ruhumuzdaki karanlıkları aydınlatarak yolumuzu gösterir.” (Ö22)
- “Müzik pusula gibidir çünkü kaybolmuş ruhumuza her zaman doğru yolu gösterir.” (Ö36)
- “Müzik pusula gibidir çünkü duygusal yolculuğumuzda hangi yolu takip etmemiz gerektiğini gösterir.” (Ö47)
- “Müzik lider gibidir çünkü bizi özgürlüğe doğru yönlendirir ve yol gösterir.” (Ö59)
- “Müzik lider gibidir çünkü her melodi ruhumuza önderlik eder ve yol gösterir.” (Ö32)
- “Müzik bireyin iç sesi gibidir çünkü ruhun derinliklerindeki duyguları bularak kişinin doğru yönü bulmasına rehberlik eder ve yol gösterir.” (Ö34)
- “Müzik bireyin iç sesi gibidir çünkü kişiye doğru adımları atması için cesaret vererek güvenli bir yol gösterir.” (Ö45)
- “Müzik öğretmen gibidir çünkü her notası duygusal bir yolculukta bize rehberlik eder ve yol gösterir.” (Ö57)
- “Müzik öğretmen gibidir çünkü karanlıkta ışık olur yolumuzu bulmamıza yardımcı olarak yol gösterir.” (Ö69)
- “Müzik danışman gibidir çünkü karmaşık durumlarda doğru kararlar almamızı sağlayarak bize yol gösterir.” (Ö41)
- “Müzik danışman gibidir çünkü her ruh halimize göre çözüm önerisi sunarak bize yol gösterir.” (Ö43)
- “Müzik harita gibidir çünkü hayatın çeşitli yollarında bize rehberlik eder ve yol gösterir.” (Ö53)
- “Müzik harita gibidir çünkü içsel yolculuğumuzda bizi doğru yönlelere götürerek yol gösterir.” (Ö55)

Kategori 4: Doğa/Doğa Olaylarıyla İlişkilendirilen Bir Unsur Olarak Müzik

Tablo 5 incelendiğinde “doğa/doğa olaylarıyla ilişkilendirilen bir unsur olarak müzik” kategorisini toplam 31 (%12,4) öğrenci ve 11 (%15,94) metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metaforun çiçek (%2,8) metaforu olduğu görülürken bu metaforu rüzgâr (%1,6) ve sabah ışığı (%1,6) metaforları takip etmektedir.

Öğrencilerin “doğa/doğa olaylarıyla ilişkilendirilen bir unsur olarak müzik” kategorisinde ürettikleri metaforlar ve gerekçelerini içeren bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur.

- “Müzik yıldız gibidir çünkü her nota gece parlayan bir yıldız gibi dünyamıza ışıltı saçar.” (Ö72)
- “Müzik yıldız gibidir çünkü karanlıkta parlayan bir yıldız gibi umutlarımızı yeniden aydınlatarak ışıltı bırakır.” (Ö74)
- “Müzik rüzgâr gibidir çünkü bazen sessizce eser bazen ise coşkuludur.” (Ö17)
- “Müzik rüzgâr gibidir çünkü bazen hafif bazen şiddetli ama her zaman doğanın kucaklayıcı sesini yansıtır.” (Ö7)
- “Müzik deniz gibidir çünkü ilk başta sessiz ve sakin ardından gücünü göstererek büyüleyici bir uyum yaratır.” (Ö29)
- “Müzik deniz gibidir çünkü her melodisinin dalgası bazen sakin bazen fırtınalıdır.” (Ö100)
- “Müzik yağmur gibidir çünkü her tını bir ahenk yaratır.” (Ö108)
- “Müzik yağmur gibidir çünkü her damlası içimizi ferahlatır.” (Ö114)
- “Müzik çiçek gibidir çünkü farklı tınlarla açarak her anı farklı bir rengin ve kokunun karışımıdır.” (Ö101)
- “Müzik çiçek gibidir çünkü hayatın her mevsiminde farklı bir şekilde açarak insanın iç dünyasında bir güzellik yaratır.” (Ö107)
- “Müzik sabah ışığı gibidir çünkü karanlıkları aydınlatır.” (Ö113)
- “Müzik sabah ışığı gibidir çünkü karanlıkları aydınlatır ve yeni bir gün doğurur.” (Ö120)
- “Müzik gökyüzü gibidir çünkü sonsuz bir huzur barındırır.” (Ö126)
- “Müzik gökyüzü gibidir çünkü bulutların şekil alıp değişmesi gibi melodiler de değişir.” (Ö119)
- “Müzik kuş gibidir çünkü doğanın canlı ve neşeli sesini bir araya getirir.” (Ö125)
- “Müzik güneş gibidir çünkü karanlıkları aydınlatır.” (Ö104)
- “Müzik güneş gibidir çünkü her nota hayatımızda bir ışık gibi parlar.” (Ö110)
- “Müzik şelale gibidir çünkü sürekli bir akışla kendini gösterir ve bir noktada duraklamaz.” (Ö116)
- “Müzik dağ gibidir çünkü her nota tırmanılacak bir zirvedir.” (Ö103)

Kategori 5: İletişim Aracı Olarak Müzik

Tablo 5 incelendiğinde “iletişim aracı olarak müzik” kategorisini toplam 22 (%8,8) öğrenci ve 6 (%8,70) metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metaforların elçi (%2), işaret dili (%2) ve telefon (%2) metaforları olduğu görülürken bu metaforları sesli mesaj (%1,2), posta kutusu (%0,8) ve radyo (%0,8) metaforları takip etmektedir.

Öğrencilerin “iletişim aracı olarak müzik” kategorisinde ürettikleri metaforlar ve gerekçelerini içeren bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur.

- “Müzik telefon gibidir çünkü ses dalgalarıyla mesajları iletir.” (Ö109)
- “Müzik telefon gibidir çünkü alıcıya mesajları doğrudan iletir.” (Ö115)
- “Müzik posta kutusu gibidir çünkü her nota bir mesajı taşır ve bu mesajı insanlara iletir.” (Ö122)
- “Müzik sesli mesaj gibidir çünkü doğrudan insanlara mesajlarımızı iletir.” (Ö128)
- “Müzik sesli mesaj gibidir çünkü her nota dinleyiciye açıkça iletilen bir mesaj taşır.” (Ö121)
- “Müzik işaret dili gibidir çünkü her notası verilmek istenen mesajları herkesin anlayacağı şekilde iletir.” (Ö127)
- “Müzik işaret dili gibidir çünkü insanlara anlatmak istediğimiz mesajları iletir.” (Ö106)
- “Müzik elçi gibidir çünkü verilmek istenen mesajları ses aracılığıyla bir yerden başka bir yere doğrudan iletir.” (Ö112)
- “Müzik elçi gibidir çünkü tıpkı bir elçinin farklı bölgelerdeki insanlara mesaj götürmesi gibi anlatmak istediğimiz mesajları başkalarına iletir.” (Ö118)
- “Müzik radyo gibidir çünkü melodilerdeki mesajlar geniş bir kitleye iletilir.” (Ö105)
- “Müzik radyo gibidir çünkü seslerle anlatmak istediğimiz mesajları doğrudan herkese iletebilir.” (Ö111)

Kategori 6: Neşe/Eğlence Yönüyle Müzik

Tablo 5 incelendiğinde “neşe/eğlence yönüyle müzik” kategorisini toplam 19 (%7,6) öğrenci ve 10 (%14,49) metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık tekrar edilen metaforun sirk (%2,4) metaforu olduğu görülürken bu metaforu dans (%1,2), karnaval (%0,8) ve yılbaşı gecesi (%0,8) metaforları takip etmektedir.

Öğrencilerin “neşe/eğlence yönüyle müzik” kategorisinde ürettikleri metaforlar ve gerekçelerini içeren bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur.

- “Müzik dans gibidir çünkü ritmiyle bedenleri harekete geçirerek herkesin içindeki neşe ve eğlenceyi ortaya çıkarır.” (Ö117)
- “Müzik dans gibidir çünkü her melodisiyle eğlence ve neşe yaratır.” (Ö124)
- “Müzik sirk gibidir çünkü her tınısı eğlenceli ve neşeli bir gösteri sunar.” (Ö130)
- “Müzik sirk gibidir çünkü izleyiciyi adeta büyüleyen, neşelendiren ve eğlendiren gösteriler sunar.” (Ö123)
- “Müzik yılbaşı gecesi gibidir çünkü her tınısı kutlama havası yaratarak neşenin ve eğlencenin ritmini tutar.” (Ö129)
- “Müzik yılbaşı gecesi gibidir çünkü her zaman neşe ve eğlencenin başlangıcını simgeler.” (Ö200)
- “Müzik karnaval gibidir çünkü herkesin içine eğlence ve neşe saçar.” (Ö202)
- “Müzik karnaval gibidir çünkü her notası ile neşeli ve renkli bir eğlencenin parçası olur.” (Ö208)
- “Müzik konser gibidir çünkü eğlenceyi doruk noktasına taşıyarak dinleyeni neşeyle sarar.” (Ö201)
- “Müzik konfeti gibidir çünkü her notada mutluluk ve neşe saçar.” (Ö209)
- “Müzik eğlence parkı gibidir çünkü her ritmi bir sürpriz yaratarak ruhumuzu neşeyle doldurur.” (Ö250)
- “Müzik yaz tatili gibidir çünkü eğlenceli ritimleriyle her anı neşeli ve keyifli kılar.” (Ö210)
- “Müzik balo gecesi gibidir çünkü her anı coşkulu ve neşelidir.” (Ö203)
- “Müzik ateş gösterisi gibidir çünkü her nota bir kıvılcım gibi ruhumuzu aydınlatarak neşenin ve eğlencenin doruklarını yaşatır.” (Ö211)

Kategori 7: Güvenli Alan/Koruyucu Bir Unsur Olma Yönüyle Müzik

Tablo 5 incelendiğinde “güvenli alan/koruyucu bir unsur olma yönüyle müzik” kategorisini toplam 15 (%6) öğrenci ve 8 (%11,60) metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metaforların kalkan (%1,2), şemsiye (%1,2) ve zırh (%1,2) metaforları olduğu görülürken bu metaforları güvenlik ağı (%0,8) metaforu takip etmektedir.

Öğrencilerin “güvenli alan/koruyucu bir unsur olma yönüyle müzik” kategorisinde ürettikleri metaforlar ve gerekçelerini içeren bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur.

- “Müzik kalkan gibidir çünkü her melodisiyle duygusal saldırılara karşı ruhumuza güveneceği ve sığınacağı bir yer oluşturarak onu korur.” (Ö240)
- “Müzik kalkan gibidir çünkü dünyadaki kaostan korunmak için güvenli bir alan oluşturur ve kalbimizi korur.” (Ö204)
- “Müzik zırh gibidir çünkü ruhumuzu dış dünyanın darbelerinden güvenli bir şekilde korur.” (Ö212)
- “Müzik zırh gibidir çünkü kalbimize gelen acı ve stresi melodilerle güvenle sarmalayarak kalbimizi korur.” (Ö205)
- “Müzik şemsiye gibidir çünkü duygusal yağmurlar içinde sığınabileceğimiz güvenli bir alan yaratır.” (Ö213)
- “Müzik şemsiye gibidir çünkü hayatın fırtınalı anlarında yağın olumsuz duygulardan bizi koruyarak ruhumuza güvenli bir alan sunar.” (Ö242)
- “Müzik güvenlik ağı gibidir çünkü hayatın zorlukları arasında kaybolmamızı engelleyip ruhumuzu güvenle sarar.” (Ö247)
- “Müzik güvenlik ağı gibidir çünkü düşerken bizi güvenli bir şekilde tutar ve kaldırır.” (Ö206)
- “Müzik ruhun örtüsü gibidir çünkü ruhumuzu her türlü kötülükten koruyarak güvenli bir alan yaratır.” (Ö214)
- “Müzik liman gibidir çünkü duygusal fırtınalarda sığınacak güvenli ve korunaklı bir yer sunar.” (Ö207)
- “Müzik sığınak gibidir çünkü her nota ruhumuza güvenli bir barınak sunar.” (Ö215)
- “Müzik kalp koruyucusu gibidir çünkü kötülüklerden kalbimizi koruyarak güvenli bir alan oluşturur.” (Ö244)

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına yönelik metaforik algılarının incelendiği bu çalışmada, 250 öğrenciden elde edilen veriler doğrultusunda 69 farklı metafor üretildiği belirlenmiştir. Bu metaforlardan en sık tekrar edilen metaforların terapi (%13,2), rehber (%4,8) ve pusula (%4) metaforları olduğu görülmüştür.

Çalışma grubundan elde edilen veriler analiz edilirken kavramsal kategori sınıflandırması aşamasında metaforlar tek başlarına değil, “çünkü” bağlacıyla ifade edilen gerekçelerle birlikte ele alınarak değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda: Ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına yönelik ürettikleri 69 farklı metafor 7 farklı kavramsal kategoriye ayrılmıştır. Elde edilen kavramsal kategoriler; iyileştirici/tedavi edici yönüyle müzik, duygu ve düşüncelerin ifade aracı olarak müzik, yol gösterici/rehber olma yönüyle müzik, doğa/doğa olaylarıyla ilişkilendirilen bir unsur olarak müzik, iletişim aracı olarak müzik, neşe/eğlence yönüyle müzik ve güvenli alan/koruyucu bir unsur olma yönüyle müzik başlıkları altında toplanmıştır. Araştırmada bu kategorilerden iyileştirici/tedavi edici yönüyle müzik (%33,2), duygu ve düşüncelerin ifade aracı olarak müzik (%16,4) ve yol gösterici/rehber olma yönüyle müzik (%15,6) kategorilerinin en fazla öğrencinin temsil ettiği kategoriler olduğu belirlenmiştir.

“İyileştirici/tedavi edici yönüyle müzik” kavramsal kategorisi altında toplam 13 metafor bulunmaktadır. Öğrencilerin müzik kavramına yönelik ürettikleri metaforlar incelendiğinde müzik kavramını iyileştirici ve tedavi edici bir unsur olarak algıladıkları söylenebilir. Öğrencilerin yoğun biçimde “terapi” metaforu üretmesi, pandemi sonrası dönemde müziğin ruhsal destek işlevi görmesine işaret edebilir.

“Duygu ve düşüncelerin ifade aracı olarak müzik” kavramsal kategorisi altında toplam 14 metafor bulunmaktadır. Öğrencilerin müzik kavramına yönelik ürettikleri metaforlar incelendiğinde müzik kavramını duygu ve düşünceleri ifade eden bir araç olarak algıladıkları söylenebilir.

“Yol gösterici/rehber olma yönüyle müzik” kavramsal kategorisi altında toplam 7 metafor bulunmaktadır. Öğrencilerin müzik kavramına yönelik ürettikleri metaforlar incelendiğinde müzik kavramını yol gösteren ve rehber olan bir unsur olarak algıladıkları söylenebilir.

“Doğa/doğa olaylarıyla ilişkilendirilen bir unsur olarak müzik” kavramsal kategorisi altında toplam 11 metafor bulunmaktadır. Öğrencilerin müzik kavramına yönelik ürettikleri metaforlar incelendiğinde müzik kavramını doğa veya doğa olaylarıyla ilişkilendirilen bir unsur olarak algıladıkları söylenebilir.

“İletişim aracı olarak müzik” kavramsal kategorisi altında toplam 6 metafor bulunmaktadır. Öğrencilerin müzik kavramına yönelik ürettikleri metaforlar incelendiğinde müzik kavramını iletişim sağlayan bir araç olarak algıladıkları söylenebilir.

“Neşe/eğlence yönüyle müzik” kavramsal kategorisi altında toplam 10 metafor bulunmaktadır. Öğrencilerin müzik kavramına yönelik ürettikleri metaforlar incelendiğinde müzik kavramını neşe ve eğlence aracı olarak algıladıkları söylenebilir.

“Güvenli alan/koruyucu bir unsur olma yönüyle müzik” kavramsal kategorisi altında toplam 8 metafor bulunmaktadır. Öğrencilerin müzik kavramına yönelik ürettikleri metaforlar incelendiğinde müzik kavramını güvenli bir alan ve koruyucu bir unsur olarak algıladıkları söylenebilir.

Araştırmada, öğrencilerin müzik kavramına yönelik algılarını olumlu metaforlar üreterek ifade ettikleri belirlenmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin müzik kavramına yönelik olumlu duygu ve düşüncelere sahip olduğu söylenebilir. Bu araştırma bu yönüyle, öğrencilerin müzik kavramına yönelik düşünsel yapısını ortaya koyarak müzik eğitiminin gelecekte daha çok öğrenci merkezli planlanmasına katkı sunmaktadır.

Tez (2016), ortaokul öğrencilerinin müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla incelemeyi amaçladığı araştırmasında, ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin ürettikleri metaforları 15 farklı kategori altında toplamıştır. Tez’in çalışmasında yer alan “güven verici bir unsur olarak müzik”, “sağlık verici bir unsur olarak müzik”, “eğlendirici bir unsur olarak müzik” ve “iletişimi sağlayan bir unsur olarak müzik” kategorilerinin bu çalışmada yer alan öğrencilerin müzik kavramını

“güvenli alan/koruyucu bir unsur olma yönüyle müzik”, “iyileştirici/tedavi edici yönüyle müzik”, “neşe/eğlence yönüyle müzik” ve “iletişim aracı olarak müzik” olarak değerlendirdikleri kategorilerle örtüştüğü belirlenmiştir. Dolayısıyla iki çalışmanın da benzer olduğu söylenebilir.

Babacan (2014), Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemeyi amaçladığı araştırmasında, öğrencilerin müzik kavramına yönelik ürettikleri metaforları 9 farklı kategoride toplamıştır. Babacan’ın çalışmasında yer alan “Müzik heyecanlı, eğlenceli ve zevklidir.”, “Müzik birbirinden farklı duyguları ifade eder, çeşitlilik içerir.”, “Müzik geliştirici ve yol göstericidir.” kategorilerinin bu çalışmada yer alan öğrencilerin müzik kavramını “neşe/eğlence yönüyle müzik”, “duygu ve düşüncelerin ifade aracı olarak müzik” ve “yol gösterici/rehber olma yönüyle müzik” olarak değerlendirdikleri kategorilerle örtüştüğü belirlenmiştir. Dolayısıyla iki çalışmanın da benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Gereken ve Barışeri Ahmethan (2018), Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü öğrencilerinin “Türk halk müziği” kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemeyi amaçladığı araştırmasında, öğrencilerin Türk halk müziği kavramına yönelik ürettikleri metaforları 8 farklı kategori altında toplamıştır. Gereken ve Barışeri Ahmethan’ın çalışmalarında yer alan “Türk halk müziğinin duygular üzerindeki etkileyici yönü” kategorisinin bu çalışmada yer alan öğrencilerin müzik kavramını “duygu ve düşüncelerin ifade aracı olarak müzik” olarak değerlendirdikleri kategoriyle örtüştüğü belirlenmiştir. Buradan hareketle iki çalışma arasında benzerlik olduğu anlaşılmaktadır.

Akyüzlüer (2021), ortaokul öğrencilerinin müzik öğretmenine ilişkin algılarını metaforlar yoluyla belirlemeyi amaçladığı araştırmasında, öğrencilerin “aile, yol gösterici, müzik terimi, müzik insanı, enstrüman, gökyüzü, doğa, duygu, canlılar” olmak üzere 9 temada metafor ürettikleri belirlenmiştir. Bu çalışmada yer alan öğrencilerin müzik kavramını benzer şekilde “doğa/doğa olaylarıyla ilişkilendirilen bir unsur olarak müzik”, “yol gösterici/rehber olma yönüyle müzik”, “duygu ve düşüncelerin ifade aracı olarak müzik” kategorileriyle ilişkilendirdikleri belirlenmiştir. Bu bağlamda iki çalışma arasında benzerlik olduğu göze çarpmaktadır.

Çetinkaya (2019), müzik bölümü öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçladığı araştırmasında, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümü öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin ürettikleri metaforları 3 ana kategoride toplamıştır. Bu ana kategorileri ise kendi içinde 12 alt

kategoride toplamıştır. Çetinkaya'nın çalışmasında yer alan “duygu ve düşüncelerin ifade aracı olma yönüyle müzik”, “tedavi edici olma yönüyle müzik”, “koruyucu olma yönüyle müzik”, “rehber olma yönüyle müzik” kategorilerinin bu çalışmada yer alan öğrencilerin müzik kavramını “iyileştirici/tedavi edici yönüyle müzik”, “duygu ve düşüncelerin ifade aracı olarak müzik”, “güvenli alan/koruyucu bir unsur olma yönüyle müzik” ve “yol gösterici/rehber olma yönüyle müzik” olarak değerlendirdikleri kategorilerle örtüştüğü belirlenmiştir. Buradan yola çıkarak iki çalışma arasında benzerliğin olduğu söylenebilir.

5.2. Öneriler

Elde edilen sonuçlara yönelik olarak şu öneriler sunulabilir:

- Ortaokul öğrencilerin müzik kavramına yönelik metaforik algılarının farklı değişkenlerle ilişkilendirilerek incelendiği araştırmalar yapılabilir.
- Bu araştırma, Türkiye'deki bütün ortaokullarda öğrenim gören öğrencileri kapsayacak şekilde genişletilebilir.
- Müziğin yalnızca bir sanat formu ya da sadece teknik bir dil olarak değil, daha derin ve zengin bir şekilde anlaşılmasını sağlayan çalışmalar yapılabilir.
- Müzik öğretmenleri tarafından öğrencilere müzik kavramını daha geniş bir çerçevede keşfetmeye olanak tanıyan çalışmalar yapılabilir.
- Öğrencilerin müzik kavramına yönelik metaforik algılarının çeşitliliğine bağlı olarak müziği kişisel gelişim aracı olarak sunmaya öncülük eden çalışmalar yapılabilir.
- Ülkemizdeki ve farklı ülkelerdeki öğrencilerin müzik kavramına yönelik metaforik algılarına yönelik olarak karşılaştırmalı analitik araştırmalar yapılabilir.
- Araştırma, farklı ülkelerdeki farklı yaş gruplarında öğrenim gören öğrencileri kapsayacak şekilde genişletilebilir.
- Öğrencilerin sahip olduğu metaforik algıların öğrenme sürecini daha etkili hale getirebileceğine yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Öğrencilerin gelişimini izlemek amacıyla düzenli aralıklarla metaforik algı analizleri yapılabilir.
- Öğrencilere müzik kültürü farkındalıklarını geliştirecek ve farklı bakış açıları kazandıracak metaforik çalışmalar yapılabilir.
- Öğrencilerin müzikle daha sıkı bağ kurmalarını sağlayacak, kişisel deneyimlerini ifade etmelerine olanak tanıyacak metaforik algı araştırmaları yapılabilir.

- Öğrencilerle müzikle ilgili metaforlar üzerine grup çalışmalarının düzenlendiği ve yenilikçi yaklaşımlara teşvik eden metaforik algı araştırmaları yapılabilir.
- Bu konuyla ilgili yapılacak olan diğer çalışmalarda öğretmen metaforlarıyla öğrenci metaforları ayrı ayrı ele alınıp karşılaştırmalı analizler yapılabilir.
- Bu araştırmadan elde edilen ilhamla birlikte müziğin tedavi edici rolüne yönelik çalışmalar nicelik olarak artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Acay Sözbir, S. ve Çamlıbel Çakmak, Ö. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının “müzik” kavramına ilişkin metaforik algıları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (42), 269-282. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3248>
- Açıkgöz, M. G. ve Açılmış, H. (2019). Batı müziği koro eğitimine “yeni başlamış” ve “tamamlamış” öğrencilerin koro eğitimine ilişkin algılarının karşılaştırılması: Metafor analizi örneği. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, (57), 629-640. <https://doi.org/10.7816/idil-08-57-09>
- Açıkgöz, N. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin müzik dersine ilişkin metafor örneklerinin incelenmesi (Malatya İli Battalgazi İlçesi Örneği)* (Tez No. 495700) [Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Akça, O. M., Şen, Ç. ve Kurtaslan, Z. (2019). Bilim ve sanat merkezleri müzik alanı öğrencilerin müzik kavramına yönelik algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması. *AKÜ AMADER*, (10), 123-145. <https://doi.org/10.36442/AMADER.20191055041>
- Akyüzlür, F. (2021). Ortaokul öğrencilerinin müzik öğretmenine ilişkin metaforik algıları. *Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, (53), 60-86. <https://doi.org/10.9779/pauefd.846801>
- Aydın, F. (2011). Üniversite öğrencilerinin “çevre” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 16(26), 25-44. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/26965>
- Aydiner Uygun, M. (2015). Öğretmen adaylarının geleneksel müzik türlerine ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-16. <https://doi.org/10.5578/AMRJ.8905>
- Aytemur, B. ve Sipahi, S. (2022). Müzik öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının müzik yeteneği olan özel gereksinimli çocuklara ilişkin algıları. *International Journal Of Social and Humanities Sciences Research (Jshsr)*, 9(79), 49–59. <https://doi.org/10.26450/jshsr.2913>

- Babacan, E. (2014). AGSL öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algıları: metafor analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 124-132. <https://jret.org/FileUpload/ks281142/File/12.babacan.pdf>
- Bak, G., Bak, A. ve İşildak, M. (2019). 15-18 yaş aralığındaki çocukların müzik kavramı üzerine algılarının metaforik bir analizi. *International Social Sciences Studies Journal*, 5(49), 6465-6474. <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1925>
- Bayburtlu, A. S. (2016). Erzurum yöresi müziklerinin kültürel özelliği. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 262-278. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/338363>
- Biber Öz, N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 101-106. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/153174>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2023). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/256303>
- Çakan Uzunkavak, M. ve Gül, G. (2019). Lise öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin metaforik algıları. *Atlas International Refereed Journal On Social Sciences*, 5(20), 481-494. <https://doi.org/10.31568/atlas.333>
- Çelik, S. ve Demirel, S. (2023). Metaphorical perceptions of conservatory students on folk music. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(88), 1739-1753. <https://doi.org/10.17755/esosder.1287574>
- Çetinkaya, Y. (2019). Müzik bölümü öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin metaforik algıları. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 539-547. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/867266>
- Demirci Güler, M. P. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının fen ve teknoloji dersine ilişkin metaforik tanımlamaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(41), 53-63. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/70378>

- Demirtaş, H. ve Çoban, D. (2014). Üniversite öğrencilerinin, üniversite ve fakülte kavramlarına ilişkin metaforları (İnönü Üniversitesi Örneği). *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 33(1), 113-144. <https://doi.org/10.7822/omuefd.214870>
- Gereken, S. E. ve Barışeri Ahmethan, N. (2018). Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin “Türk halk müziği” kavramına ilişkin algıları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 387-406. <https://doi.org/10.17556/erziefd.334139>
- Girgin, D. (2019). Müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitimine yönelik metaforik algıları. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 161-175. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/640422>
- Gün Duru, E. ve Köse, H. S. (2012). Klasik müzik dinlemenin ilköğretim öğrencilerinin sınav başarılarına etkisi. *E-Journal of New World Sciences Academy NWSA- Fine Arts*, 7(2), 143-149. <https://doi.org/10.12739/10.12739>
- İmık, Ü. ve Haşhaş, S. (2020). Müzik nedir ve hayatımızın neresindedir. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 6(2), 196-202. <https://doi.org/10.22252/ijca.854961>
- Kademli, B. ve Çevik Kılıç, D. B. (2019, 18-19 Haziran). *Ortaokul müzik öğretmenlerinin müzik dersine yönelik görüşleri* [Bildiri sunumu]. 2nd International Congress on New Horizons in Education and Social Science, İstanbul, Türkiye <https://doi.org/10.21733/ibad.582879>
- Karakoç, E. ve Aryol, H. (2022). Anadolu lisesi öğrencilerinin “müzik dinlemek” ve “şarkı söylemek” kavramlarına ilişkin algıları: Metafor analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi* (12), 211-230. <https://doi.org/10.21733/ibad.993181>
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. The University of Chicago Press.
- Mentiş Köksoy, A. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının ve GSL öğrencilerinin yanflüt kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(16), 100–107. <https://doi.org/10.26450/jshsr.335>
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook: Qualitative data analysis*. Sage Publications, Thousand Oaks, California
- Önalın Akfırat, F. (2006). Sosyal yeterlilik, sosyal beceri ve yaratıcı drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 39-58. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/145059>

- Özaltunoğlu, Ö. (2023). Müzik alanındaki akademisyenlerin bakışıyla: Bir metafor olarak dikte. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (37), 677-705. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1405784>
- Pektaş, S., Göktaş, G. ve İlhan, S. Y. (2023). Metaphoric perceptions of pre-school students on the concept of music: Okul öncesi öğrencilerinin müzik kavramına yönelik metaforik algıları. *International Journal of Human Sciences*, 20(4), 519-529. <https://doi.org/10.14687/jhs.v20i4.6413>
- Pirim, B., Pektaş, S. ve Göktaş, G. (2023). “Müzik... gibidir”: Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin metaforik algıları. *Karadeniz 11th International Conference on Social Sciences*, 64-75. <https://www.researchgate.net/publication/367298822>
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 55(55), 459-496. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/108283>
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/256272>
- Saraçoğlu, H. ve Demirbatır, R. E. (2024). 11-15 yaş grubu öğrencilerin beden perküsyonuna ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Journal of Uludag University Faculty of Education*, 37(2), 394-423. <https://doi.org/10.19171/uefad.1326636>
- Soysal F. (2012). Erken çocukluk dönemi müzik eğitimi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(3), 191-208. https://doi.org/10.9761/jasss_81
- Şahin, A. ve Toraman, M. (2014). Parents’ and students’ views about the music lesson at primary schools. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 329-345. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2014.14.1-5000091515>
- Şendurur, Y. ve Akgül Barış, D. (2002). Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 165-174. <https://doi.org/10.17693/yunus.21364>
- Tarman, S. (2016). *Müzik eğitiminin temelleri* (2. baskı). Müzik Eğitimi Yayınları.
- TDK. (2023). Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.

- Tenkoğlu, T. (2005). *Farklı müzik algılarına sahip sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin müzik tutumlarının karşılaştırılması*. (Tez No. 189040) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Tez, İ. (2016). *Ortaokul öğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi*. (Tez No. 421595) [Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Uzun, M. O. ve Uzun, H. (2018). Müzikte şiddet-şiddette müzik. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (80), 145-161. <https://doi.org/10.16992/ASOS.14246>
- Üstün, A. ve Umuzdaş, S. (2023). Metafor yöntemiyle çalışılmış müzik makalelerindeki genel eğilim. *Online Journal Of Music Sciences*, 8(1), 103-115. <https://doi.org/10.31811/ojomus.1248819>
- Yalçın, B., Tetik, S. ve Açıkgöz, A. (2010). Yüksekokul öğrencilerinin problem çözme becerisi algıları ile kontrol odağı düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 19-27. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/150945>
- Yazıcı, T., Çelebioğlu, O. ve Topalak, Ş. (2020). Öğretmen adaylarının “müzik” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Eurasian Academy of Sciences Eurasian Art & Humanities Journal*, (13), 99-113. <http://dx.doi.org/10.17740/eas.art.2020-V13-06>
- Yazıcı, T., Savaş, H. ve Topalak, Ş. (2023). Özengen müzik eğitimi kurumlarında piyano eğitimi alan bireylerin piyano çalmaya yönelik oluşturdukları metaforların içerik yönünden analiz. *Ekev Akademi Dergisi*, (95), 336-349. <https://doi.org/10.17753/sosekev.1272423>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Sekizinci Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, İ. S. (2023). *Okul öncesi eğitimde çocukların müzik kavramına ilişkin metaforik algıları*. (Tez No. 808406) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yob, I. M. (2003). Thinking constructively with metaphors. *Studies in Philosophy and Education*. (22), 127-138. <https://www.researchgate.net/publication/226989897>

Yuvacı, T. S. (2021). *Ortaokul öğrencilerinin, öğretmenlerinin ve yöneticilerinin müzik dersine ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması*. (Tez No. 669539) [Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

EKLER

Ek 1. Görüşme Formu

Ek 2. Etik Kurul İzni

Ek 3. Ayrıntılı Bilgilendirme ve Gönüllü Katılım Formu

Ek 4. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Ek 5. MEM İzni

Ek 1. Görüşme Formu

Değerli öğrenci,

“Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi” başlıklı bu görüşme formu bir yüksek lisans tez çalışmasıdır. Araştırma ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin müzik kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Diğer bir ifadeyle, ortaokul öğrencilerinin zihinlerindeki müzik kavramının neyi ifade ettiğini öğrenmek ve bilinçaltı müzik kavramıyla ilgili de beklentilerinin belirlenmesi, onların iç dünyalarında müzik kavramını nasıl tanımladıklarına dair daha geniş bir perspektif sunmayı amaçlamaktadır. Soyut olan bu kavramın somut bir şekilde açıklanması, öğrencilerin müzik kavramını kendi iç dünyalarında nasıl tanımladıklarının belirlenmesiyle ders içeriğinin planlanması açısından eğitimcilere fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Sizden , formun birinci bölümünde sınıf ve cinsiyet bilgileri istenmiş olup ikinci bölümünde “Müzik..... gibidir; çünkü.....” şeklindeki ifadeyi doldurmanız istenmiştir. Soruda müzik kavramının kendi dünyanızda neyi ifade ettiğini ile belirtilen boşluğa yazarak müzik kavramını neye benzettiğiniz ve devamında sebebini açıklamanız istenmiştir. 1 ders saati içerisinde gerekli bilgilendirmenin ardından 20 dakikalık süre zarfında formu doldurmanız gerekmektedir. Edinilen bilgiler bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Verilen bilgiler sadece bu araştırmada kullanılacak ve kişisel bilgiler tamamen gizli tutulacaktır. Katkılarınız bizim için önemlidir. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Besime KARATAŞ

Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I:

Sınıf	
Cinsiyet (K/E)	

BÖLÜM II: Müzik Kavramına Yönelik Metaforik Algılar

Müzik... .. gibidir;
Çünkü.....

Ek 2. Etik Kurul İzni

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Sayı : E-34183927-020-.....
Konu : 2024-269 Protokol
Numaralı Başvurunuz Hk

28.10.2024

Sayın Besime KARATAŞ

'ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ" başlıklı ve 2024-269 protokol numaralı başvurunuz kurulumuz tarafından incelenmiş ve başvurunuz hakkında toplantıya katılan Kurul Üyelerinin oy birliği ile ""UYGUNDUR" kararı verilmiştir.

Prof. Dr. Eyup AKIN Kurul Başkanı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 1C7A0211-B506-49CC-A60A-0E591AFD9F60

Doğrulama Adresi: <https://www.tukiye.gov.tr/aksaray-universitesi-ebys>

Adres: Aksaray Üniversitesi
Telefon No: 03822883078 Faks No: 03822883007
e-Posta: InternetAdresi@www.aksaray.edu.tr
KEP Adresi:

Ayrıntılı bilgi için: Tuğba YİĞİT(ETİK K.)
Memur
Telefon No: 03822883078

Ek 3. Ayrıntılı Bilgilendirme ve Gönüllü Katılım Formu

Sayın Katılımcımız,

Katılacağınız bu çalışma, “Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi” adıyla, Besime KARATAŞ tarafından 16/12/2024 - 29/12/2024 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Bu araştırma ile ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin müzik kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Diğer bir ifadeyle, ortaokul öğrencilerinin zihinlerindeki müzik kavramının neyi ifade ettiğini öğrenmek ve bilinçaltı müzik kavramıyla ilgili de beklentilerinin belirlenmesi, onların iç dünyalarında müzik kavramını nasıl tanımladıklarına dair daha geniş bir perspektif sunmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın Nedeni: Yüksek Lisans Tez çalışması

Araştırmanın Yapılacağı Yer: 23 Nisan Ortaokulu

Araştırma Uygulaması: Görüşme Formu

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı’nın ve okul/kurum yönetiminin izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çalışmada sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Veriler sadece araştırmada kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır.

Uygulamalar, kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakabilirsiniz.

Katılımı onaylamadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Besime KARATAŞ

İletişim Bilgileri :

E posta :

Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

.../.../.....

İmza:

Adı Soyadı

Katılımcı Adı-Soyadı:

Telefon Numarası:

Ek 4. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Sayın Veli;

Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, “Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi” adıyla, Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Zeynep Yadigaroglu danışmanlığında yürütülmekte olan yüksek lisans tezinin uygulamasıdır. Araştırma ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin müzik kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Diğer bir ifadeyle, ortaokul öğrencilerinin zihinlerindeki müzik kavramının neyi ifade ettiğini öğrenmek ve bilinçaltı müzik kavramıyla ilgili de beklentilerinin belirlenmesi, onların iç dünyalarında müzik kavramını nasıl tanımladıklarına dair daha geniş bir perspektif sunmayı amaçlamaktadır. Soyut olan bu kavramın somut bir şekilde açıklanması, öğrencilerin müzik kavramını kendi iç dünyalarında nasıl tanımladıklarının belirlenmesiyle ders içeriğinin planlanması açısından eğitimcilere fayda sağlaması ve metaforik algı kapsamında yapılacak benzer çalışmalara referans olması açısından önem taşımaktadır. Araştırmayla ilgili olarak çalışma grubunda yer alan öğrencilerin müzik kavramına yönelik metaforik algılarını ortaya çıkarmak amacıyla görüşme formu kullanılacaktır. Görüşme formunda; “Müzik..... gibidir; çünkü.....” şeklinde bir ifadeye yer verilecek olup öğrencilerden bu boşluğu doldurmaları istenecektir.

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı’nın ve okul yönetiminin de izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çocuğunuz çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı tamamen sizin isteğinize bağlıdır, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmama veya araştırmadan ayrılma durumunda öğrencilerin akademik başarıları, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkileri etkilemeyecektir.

Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacı tarafından değerlendirilecektir.

Uygulamalar, kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracını uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Çalışmaya katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuza hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra araştırmacıya telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz.

Verilerin Saklanması: Yüksek lisans programında toplanan veriler, güvenli bir ortamda ve yalnızca yetkili personel tarafından erişilebilecek şekilde saklanacaktır.

Verilerin Kullanımı: Toplanan veriler, akademik sürecin desteklenmesi amacıyla kullanılacak olup üçüncü şahıslarla paylaşılmayacaktır.

İmha Süresi: Veriler, 2024-2025 eğitim öğretim yılı sürecinin tamamlanmasının ardından imha edilecektir.

İmha Şekli: Fiziksel belgeler güvenli bir şekilde yok edilecektir. İmha işlemi, verilerin geri getirilemeyecek şekilde yok edilmesini sağlayacak yöntemlerle yapılacaktır.

Bu politikalar, öğrenci ve veli gizliliğini korumak için dikkatlice uygulanacaktır. Saygılarımla....

Müzik Öğretmeni

Besime Karataş

Araştırmanın Başlığı: Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi

Yukarıda başlığı verilmiş araştırma hakkında katılımcının onayını almak için gerekli bilgilendirmelerin tamamının yapıldığını, bu bilgilendirmelerde ve Etik Kurul Başvuru Taahhütnamesinde yer alan her türlü taahhüde uyacağımı, bu formun imzalı bir nüshasını her bir katılımcı ile paylaşacağımı beyan ve kabul ederim. (...../...../)

Yukarıda başlığı verilmiş araştırmayı yürüten araştırmacı tarafından gerekli bilgilendirmeleri içeren onam formunu okuduğumu, bu bilgilendirme üzerinden araştırmaya katılmayı kabul ettiğimi ve bu formun imzalı bir nüshasının tarafıma teslim edildiğini beyan ve kabul ederim. (...../...../)

Araştırmacı
Besime KARATAŞ
Müzik Öğretmeni

Katılımcının (Araştırmaya Katılanın
Velisini veya Yasal Vâsisinin)
Adı Soy Adı İmzası

Telefon:

Adres :

Telefon:

Adres :

Ek 5. MEM İzni

23 Nisan Ortaokulu Müdürlüğüne

Başvuru No: MEB.TT.2024.009932

Uygulama Yapılacak MEB Teşkilatının Kurum Kodu:

T.C. Kimlik No:

Adı Soyadı: Besime KARATAŞ

Araştırmanın Adı: Ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına yönelik metaforik algılarının incelenmesi

Araştırmanın Niteliği: Yüksek Lisans Tezi

Araştırmanın Örneklem / Çalışma Grubu: Öğrenci

Uygulama Yapılacak MEB Teşkilatı: 23 Nisan Ortaokulu

Uygulama Yapılacak Birim: Ortaokul

Uygulama Yapılacak İl: AKSARAY

Veri Toplama Aracının Başlığı: Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi Görüşme Formu

Araştırma Uygulama İzninin Kabul Tarihi: 09.12.2024

Araştırmanın Uygulama İzninin Bitiş Tarihi: 09.12.2025

Yukarıda kimliği yazılı araştırmacı “Araştırma Uygulama İzinleri Genelgesine (2024/41)” göre belirtilen kapsamda araştırmasını yapmayı taahhüt etmiştir. Araştırmacının bilgi ve belgelerinin uygunluğu kontrol edilmiş olup araştırma uygulama izni AKSARAY İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından onaylanmıştır.

NOT: Okul/kurum yöneticileri tarafından “Araştırma Uygulama İzni” belgesinin ve veri toplama araçlarının (araçlardaki maddelerinin) modülde yer alan belge ve araçlarla aynı olduğu kontrol edilmelidir. Belgeler aynı olmadığı durumda araştırma uygulama izni verilmeyecektir.

* Başvuru detayını görüntülemek ve belgeyi doğrulamak için '<https://arastirmaizinleri.meb.gov.tr/belge-dogrula>' bağlantısını kullanınız.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ TEZ DEĞERLENDİRME FORMU		
Öğrencinin Adı Soyadı: Besime KARATAŞ		EVET
Kapak		
1	Tez başlığı, tutanaktaki başlıkla aynı mı?	X
2	Kapakta ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	X
3	Kapak format kılavuzdaki kapak formatına uygun mu?	X
4	Kapakta yazılan tüm yazılar doğru olarak verilmiş mi?	X
İçindekiler		
5	Sayfa numaraları tam verilmiş mi?	X
6	Şekil, çizelge vb. listeleri verilmiş mi? Sıralaması doğru mu?	X
7	Özet, abstract, giriş, sonuçlar vb. bölümler var mı?	X
8	Yazım hataları kontrolü yapıldı mı?	X
Giriş		
9	Hazırlanan tezin önemini anlatıyor mu?	X
10	İkinci ve üçüncü dereceden başlık içermemeli kuralına uyuldu mu?	X
Özet/Abstract		
11	Kılavuza uygun mu?	X
12	Ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	X
13	Özet; tek sayfa, tek aralık, tek paragraf kuralına uygun olarak yazıldı mı?	X
14	Bilim kodu, sayfa adedi, anahtar kelimeler ve tez danışmanı yazıldı mı?	X
Kaynakça		
15	Kaynakların tamamına metin içinde atıf yapıldı mı?	X
16	Kaynak formatı kılavuzdaki kaynak formatına uygun olarak hazırlanmış mı?	X
17	Atıf formatı kılavuzdaki atıf formatına uygun mu?	X
Atıf Yöntemi APA 7 ☒ CMS ☐ İSNAD ☐		
Genel Değerlendirme		
18	Etik beyan açıklaması okundu, uyuldu ve imzalandı mı?	X
19	Kabul/Onay sayfası kılavuzdaki formata uygun olarak düzenlenmiş mi?	X
20	Kabul /Onay sayfasında belirtilen oy birliği/oy çokluğu seçeneklerinden uygun olanı savunmayla tutarlı olacak şekilde belirlenmiş mi?	X
21	Sayfa kenar boşlukları ve sayfa numaraları kılavuzdaki formatına uygun mu?	X
22	Paragraf boşlukları ve metin satır aralığı kılavuza uygun olacak şekilde düzenlenmiş mi?	X
23	Başlık yazımları kılavuzdaki başlık formatlarına uygun mu?	X
24	Yazı tipi ve boyutu kılavuzdaki yazı tipi ve boyutu formatına uygun mu?	X
25	Şekil, çizelge vb. açıklama ve numaralandırmaları kılavuzdaki formata uygun olarak	X

İmza:

Danışman: Doç. Dr. Zeynep YADİGAROĞLU